

LITUVOS
NACIONALINĖ
M. MAŠYDO
BIBLIOTEKA

Šiame numery:

Vengrų intelektualai pasisako religijos tema.
Tomas Venclova apie pasaulinės literatūros recepciją šių dienų Lietuvoje.
Velykiniai Antano Jasmanto eilėraščiai.
Pokalbis su šio sezono Chicagos Lietuvių operos meno vadovu ir dirigentu Alvydu Vasaičiu.
Koncertai Chicagoj ir Kolumbijoj.
Kultūrinė kronika.

PASAULINĖS LITERATŪROS RECEPCIJA ŠIŲ DIENŲ LIETUVOJE

TOMAS VENCLOVA

Tradicinė literatūros istorija retokai tesidomi vertimais. Jeigu apie juos ir kalbama, jie geriausiai atveju laikomi marginaliniu reiškiniu, priskiriami prie kultūros fonu. Kiekvienam ar beveik kiekvienam literatūros istorikui labiau rūpi savieji autoriai ir jų darbai. Toks požiūris atrodo natūralus; tuo tarpu čia veikia turime reikalo su konvencija. Žinoma, vertimai — antrinis fenomenas, bet jų lyginamasis svoris literatūroje dažniausiai ne menkesnis, o kai kada ir didesnis, negu originaliosios kūrybos. Be to, šių dviejų sferų griežtas ribas sunku nužymėti. Daugumos tautų literatūra ir prasideda nuo vertimų. Lietuviai čia nėra išimtis. Mūsų laikais, kada "Gutenbergo galaktika" virto beveik metagalaktika, net labiausiai nutolusios laiko ir erdvės atžvilgiu kultūros emė susilieti. Vertimai bibliografijos, lentynose ir pačioje skaitytojų sąmonėje užima itin daug vietos. Svetimos temos, meninės struktūros, pagaliau mados tolydžio pasisavinamos ir adaptuojamos. Antra vertus, į jas reaguojama kaip į tam tikrą iššūkį — bandoma sukurti kažką savo, kylančio iš savosios tradicijos, bet ne blogesnio. Šis mainų ir konkurencijos procesas literatūrai pravarstus — leidžia nuolat atsinaujinti, šalinti sustabarėjusius mechanizmus; net ir literatūrinę kalbą vertėjai tobulina maždaug taip pat, kaip ir rašytojai — Dūkša kalbos požiūriu toks pat svarus, kaip ir Donelaitis, o geras Proust'o vertimas svertų daugiau, negu dvidešimt romanų.

Be abejonės, vertimų srityje pasitaiko deformacijų ir spragų (o kur gi jų nepasitaiko?). Visada preferuojamos — nebūtinai pelnytai — didžiųjų tautų literatūros. Deformuojančiai veikia rinkos fenomenas, intelektualinė bei informacinė inercija, pastaruju metu — Vakarų pasaulyje — jau ir tam tikras kultūrinis persivalgyimas. Vienoks ar kitoks triukšmas informacijos kanale dažnai iškreipia kūrinių ir net visą pasaulinės literatūros vaizdą. To triukšmo priežastys įvairios: sakysime, nepakankama vertėjo kompetencija ar pačios kultūros nepakankamas brandumas. Tačiau egzistuoja dar viena priežastis, kurios poveikis šių dienų pasaulyje stipresnis ir žalingesnis, negu visų kitų priežasčių drauge paėmus. Tai sąmoninga ir planuojama ideologinė deformacija, būdinga totalitarizmo kraštams. Ji pažeidžia Rytų Europos ryšius su pasauline kultūra, nors jų nesunaikina ir turbūt negali sunaikinti. Ji paverčia Rytų Europą atskiru kultūrinio kontinentu, kuriame tyrinėtojas randa daug traagiškų, gal dar daugiau kurioziškų ir groteskiškų reiškinų. Beje, tai liečia ne vien Rytų Europą; manytina, dar labiau liečia komunistinę Aziją, bet toje srityje nesu joks ekspertas. Totalitarinės sistemos ambicija visiškai kontroliuoti kiekvieno žmogaus elgseną ir net mąstyseną, cenzūros ir indoktrinacijos slėgimas, kurį sunku įsivaizduoti tuose kra-

Aleksandras Martišionis

Prisikėlimas (majolika)

tuose negyvenusiam, duoda keistų rezultatų. Kaip jūros gėmės, keplių kilometrų vandens stulpui slėgiant, gyvuoja patvarūs, bet gana košmariškų formų organizmai, taip ir pas mus egzistuoja gyvybinga ir dažnai įdomi, bet deformuota kultūra, kurioje derinasi nesuderinami dalykai — konformizmas ir atkaklus pasipriešinimas. Kartais jie derinasi net vieno žmogaus viduje, kol vienas jų laimi (deja, dažniau laimi konformizmas). Niekur nėra tiek tamsumo, cinizmo, paprasčiausios baimės, bet niekur nėra ir tokio nederbino tikėjimo žodžiu ir ženklų, tokio žmonių susidomėjimo

autentiškesne kūrybine apraiška, net gerokai sugadinta privalomų "reveransų". Niekur nėra ir tiek rafinuoto gebėjimo apeiti kliūtis, vis dėlto pasakyti dalį tiesos, pasiūlyti iš apkartusio, apnuodyto ideologinio maisto. Slėgimas suteikia kultūrai provinciališką ir karikatūrišką pobūdį; bet jis gimdo ir reakciją, kartais turinčią didelę vertę. Visa tai dera ir mūsų aptariamai sferai. Vertimų situacija Rytų Europoje nėra taip plačiai nagrinėta, kaip originaliosios literatūros ar dailės situacija. Bet ir čia mes regime tuos pačius varžymus, tas pačias groteskiškas disproporcijas ir vien-

pusiškumą, tą pačią aklą ar geriausiai atveju daltonistinę ideologinių vadų politiką; antra vertus, regime intensyviausio meno žmonių pastangas išsaugoti ir net praplėsti savo tautų akiratį, palaikyti bent minimalų — o jei pavyks, ir nevisai minimalų — kultūros lygį, apieiti cenzūrą. Bent tol, kol ją įmanoma apeiti.

Dabartinio lietuvių skaitytojo kontaktai su pasauline literatūra yra daugmaž tokie, kaip visų skaitytojų, gyvenančių Rytų Europoje. Lietuva čia gali būti net modeliu, pavyzdiniu tyrinėjimo objektu. Ne per didžiausią Lietuvos knygų leidybą gana lengva aprėpti, statistiš-

kai išanalizuoti. O jos tendencijos yra tos pačios, kaip kitų respublikų ir satelitinų valstybių. Kalbu, žinoma, ne apie leidybinės politikos atšėšėlius, kurie kartais labiausiai krinta į akis, o apie esmines, struktūrinės tendencijas. Kai dėl atšėšėlių, tai Lietuva yra "apie vidurį" (tiesa, aukso vidurio metafora šičia nederėtų). Jos leidybinė politika maždaug to paties (kartais net truputiuką didesnio) liberalumo laipsnio, kaip Rusijoje, labiau suvaržyta, negu Estijoje, bet žymiai liberalesnė, negu visose kitose respublikose. Iš satelitinų valstybių Lietuva, matyt, pranoksta Bulgariją, gal Rumuniją ir Rytų Vokietiją, bet toli atsilieka nuo Lenkijos ir Vengrijos. Šie tvirtinimai remiasi tam tikru asmeniniu patyrimu ir intucija; platesnis tyrinėjimas juos patikslintų.

Preliminariniam ir apytikriam straipsniui naudoju nedaug šaltinių. Tai pirmiausia dvi bibliografinės rodyklės — S. Keblienės "Užsienio rašytojai lietuvių kalba" (Vilnius, 1970) ir Ch. Spitrío "Rusų rašytojai lietuvių kalba" (Vilnius, 1974). Kartu paimitos, jos duoda nemažai medžiagos, charakterizuojančios laikotarpį ligi 1965 metų. Yra jose informacijos ir apie vėlesnįjį periodą, bet čia jas jau reikia papildyti. Ligi 1970 metų galo naujai išleidžiamų knygų sąrašus spausdino "Pergalė"; galėjau naudotis ir "Spaudos metraščiu", kurio naujesnieji komplektai yra UCLA bibliotekoje. Bibliografinius duomenis šiek tiek remiu savo patyrimu ir atmintimi: pats esu daug metų vertęs, skaitęs kitų vertimus, dėstęs universitete. Kurį laiką buvau Šiaulių teatro literatūrinės dalies vedėjas ir naujosios lietuviškos tarybinės enciklopedijos užsienio literatūros skyriaus bendradarbis — taigi turėjau progos susipažinti dar su repertuarine ir enciklopedine politika dabartinėje Lietuvoje.

Svetimos literatūros recepcijoje paprastai skiriamos kelios fazės: pirminės informacijos fazė (rašytojo paminėjimas spaudoje, enciklopedinis straipsnelis apie jį ir pan.), vertimo fazė, vertimo recenzavimo ir interpretavimo fazė, įtakos fazė. Tačiau šioje schemoje neatsižvelgiama į momentą, būdingą ypač Rytų Europos kraštams: į privačią "aurą", atmosfera, supančią to ar kito rašytojo vardą. Neišverstas, neišspausdintas ir net neminimas autorius vis dėlto virsta pokalbiu ar net rimtesnių studijų objektu, daro esmingesnės įtakos, negu kai kurie plačiai propaguojami. Tokia recepcija yra veikiau elitinė, kartais rizikinga, gresianti nemalonumais, kartais su snobizmo atspalviu, bet mūsų sąlygomis ji gana svarbi. Dažnas rašytojas skaitomas ne lietuviškai, o, sakysime, lenkiškai (lenkų knygynas Vilniuje — reikšminga kultūrinio gyvenimo vieta, ir ne vienas mūsų yra pramokęs lenkiškai vien tam, kad galėtų legaliai nusipirkti ir perskaityti Bernanos, Malraux ar Norman Mailer). Pasitaiko Vakarų autorių, neišverstų į lietuvių kalbą, bet prieknamų rusiškai. Būna ir didesnių kuriozų — pavyzdžiui, išgarsėjusį

(Nukelta į 2 psl.)

„Dievas ir aš“ — vengrų intelektualai diskutuoja religijos tema

Vengrijos Komunistų partijos pozicija religijos atžvilgiu yra aiški ir nedviprasmiška: marksizmas ir krikščionybė niekad filosofiniai nesuartinės, nes juos skiria ideologinė praraja. Tačiau ideologinių skirtumų, esą, negalima panaikinti administracinėmis priemonėmis — tikinčiuosius reikia ne užrėkti, bet įtikinti, nes Vengrijos konstitucija garantuojanti institucinę ir asmeninę tikėjimo laisvę.

Tie žodžiai, kaip tikintieji Lietuvoje be abejo pastebės, niekuo nesiskiria nuo oficialiųjų pareiškimų, kuriuos paskelbia Vilniaus įstaigos. Skirtumas tarp Vengrijos ir Lietuvos daugiau pasireiškia praktikoje. Vengrų tikintieji turi dalinių laisvių, kurias kartais pamini "Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronika" bei "Aušra" ir apie kurias tikintieji Lietuvoje tegali svajoti. Viena tos laisvės apraiškų yra religinė spauda — savaitraštis "Už Ember" ir mėnraštis "Vigilia", kuriuos leidžia Vengrų katalikų akcijos organizacija. Abu leidiniai nuodugnai cenzūruojami, bet juose dažnai pasirodo straipsnių, nesutampantių su oficialiaja ateistine politika. Štai "Vigilijoje" neseniai pasirodė trisdešimt penkių vengrų rašytojų, poetų, filosofų bei kritikų atsakymai į katalikų žurnalisto Bela Hegyi anketa apie jų santykį su Dievu.

"Už tai, kas esu, aš dėkingas Dievui", rašo skulptorius Miklos Borsos. "Aš kartais Dievą patiriu stipriau, kartais menčiau, bet Dievas visad yra", tvirtina poetas ir dramaturgas Gabor Gorgey. "To Dievo negalima tik garbinti, jį reikia ir mylėti. Aš jaučiu Dievo buvimą pačioje savo būties šerdyje".

Avangardinis rašytojas Ivan Mandy kalba apie savo ypatingą

santykį su Dievu, su kuriuo jis kartais ginčijasi ir kurio humoro jausmu jis žavisi. Kitas rašytojas, kalvinistas Geza Paskandi, skelbia paradokso, kad ateizmas sustiprina religijos laisvę, nes tada tikintysis, galįs pasirinkti iš įvairių alternatyvų, esąs vertingesnis už vieną pasirinkimą teturintįjį.

Rašytojas Ferenc Santha, pagarsėjęs Kadarui valdant, tapo tikinčiuoju prieš šešerius metus. Jam Dievas pirmiausia yra vyriausias teisėjas. Santha netiki, kad Dievas kištųsi į žmogaus gyvenimą, nes kitaip nebūtų nei vargšų vargo, nei turčių gėdos. "Viskas yra palikta Paskutiniam Teismui", tvirtina Santha.

Didžiajam vengrų poetui Sandor Weores, Dievas iš esmės yra begalybė. Visatai gali ateiti galas, bet begalybė — ar ją priimtum, ar atmetum — nesikeičia. Weores'ui labai svarbu, kad žmonės semtųsi iš tos "nuolatinės šviesos, kurią Dievas įžiebė mummyse".

Zydu kilmės vengrų poetas Zoltan Zelk buvo dosniai premijuojamas ir garsinamas Rakošio valdžios metais. Vengrijos Revoliucijos išvakarėse jis prisijungė prie maištininkų ir, revoliuciją užgnaužus, buvo nuteistas trejus metus kalėti už "priešrevoliucinę" veiklą. "Tada aš pradėjau artėti prie Dievo", rašo Zelk. Jo nuomone, yra dvi poetų rūšys — tie, kurie tiki į Dievą, ir tie, kurie kovoja prieš Dievą. Bet net ir pastarųjų kova rodanti, kad jiems reikia tikėjimo. Tebe-galiojanti ir sena tiesa — netikintieji tampa tikinčiais ligoje ar senatvėje.

Vengrų intelektualų ir menininkų pasisakymai apie Dievą rodo, kad tikėjimas Vengrijoje ne tik išliko gyvas, bet ir pajėgia išsiverbti į oficialiojo ateizmo supamių kūrybingų asmenų dvasią. Įdomūs ir vienuolikos netikintųjų pasisakymai tais pačiais klausimais.

"Aš esu ateistas", rašo įtakingas žurnalistas ir partijos linijos aiškintojas Laszlo Robert. "Bet aš gerbiu Kristų, į kurį tiki tiek daug žmonių, ir tuos, kurie sugėba nuosirdžiai į jį tikėti".

Nepartinis rašytojas ir žurnalistas Ferenc Karinthy pareiškia, kad jau mokykloje jis nebėbuvo religingas. Tačiau jis esąs Europos kultūros kūdikiš, ir šventraštis (Nukelta į 2 psl.)

Pasaulinės literatūros recepcija šių dienų Lietuvoje

(Atkelta iš 1 puslapio)

Lampedusa romaną "Il gattopardo" skaičiau ukrainietiška, nors gerai nemoku tos kalbos (lietuviškai ir rusiškai jis kažkodėl buvo išspausdintas daug vėliau). Originalo kalba su Vakarų autoriais susipažįsta labai nedidelis žmonių skaičius. Kalbos Lietuvoje, kaip ir Rusijoje bei kitur, dėstomos taip, jog jas retas teismoksta. Rašytojų, mokančių porą Vakarų kalbų, tėra vos keli, ir tai vyresnieji. Be to, Vakarų knygos į Lietuvą ilgokai visai nepatekdavo. Dabar įvairiais keliais jų galima gauti, bet didesnes angliškas, prancūziškas, vokiškas ar mišrias privačias Vilniaus bibliotekas nesunku suskaičiuoti ant vienos rankos pirštų. Jas turi daugiausia užsienio literatūrų dėstytojai. Savo ruožtu jie yra dar vienas "informacijos filtras". Patys būdami gana apsišvię, ex cathedra dėl viso pikto beveik nenukrypsta nuo siauros ir dogmatiškos programos — atseiti, ne tiek perteikia informaciją, kiek ją pristabdo. Yra vos viena kita išimtis — pavardžių, žinoma, nedera minėti. Iš viso daugialapsnė filtrų sistema (kalbų nemokėjimo filtras, dogmatiško dėstymo filtras, cenzūros filtras, pasienio kontrolės filtras, o prireikus ir KGB filtras) gana sėkmingai izoliuoja platesnius skaitytojų sluoksnius nuo pasaulinio literatūrinio proceso. Antra vertus, nemaža dalis verčiamos ir įkryti propaguojamos literatūros nėra nei perkama, nei skaitoma — iš esmės nėra recepcijos objektas. Dažnas nuolatos kartojamas vardas gali būti įkalta į skaitytojų atmintį, bet tuo ir baigiasi pažintis su juo.

Palikę nuosalyje šiuos svarbius, tačiau beveik nepasiduodančius matavimus fenomenus (juos galėtų tiksliau užčiuopti testai, kurių dabartinėmis sąlygomis skaitytojai nepateiksi), apžvelkime pačią vertimų statistiką. Formaliai žiūrint, Lietuva šioje srityje turi pasiekimų. Knygų verčiama ir leidžiama daugiau, negu nepriklausomybės metais. Praturtėjo vertimų geografija. Pats jų lygis yra aukštesnis. Valstybinė leidykla garantuoja gana kruopštų (tiesa, dažnai smulkmenišką ir nelveliuojantį) redagavimą. Tačiau liepsina manyti, kad ir nepriklausomybės sąlygomis per trisdešimt metų vertimo reikalai būtų žymiai pagerėję. Kas kita yra vertimų politikos nesulepiamas tendencingumas, nenatūralios proporcijos. Bandyti šį klausimą panagrinieti diachroniškai. Pokario laikotarpį — nuo pirmųjų taikos metų — skirstau į tris dešimtmečius: 1946-55, 1956-65, 1966-75. Paskutiniųjų dvejų metų nebeliečiu — priskirti juos "dabaršiai". Nurodytieji dešimtmečiai daugmaž sutampa su trimis tarybinio gyvenimo "eromis" — Stalino periodu (ligi XX partijos suvažiavimo ir liberalizacijos pradžios), Chruščiovo periodu (priduriant pirmuosius pochrūščiovinus metus, kai dar buvo juntama "atydžio" inercija) ir Brežnevo periodu. Brežnevo periodą savo ruožtu dera skelti perpus: ligi 1970 metų (vyravuja intrastruktūrinis disidentizmas) ir po 1970 metų (intrastruktūrinis disidentizmas palaipsniui užgnaužiamas, varomas lauk iš sistemos). Šių periodų apžvalga rodo tiek kultūrinio gyvenimo varžymą ir iškraipymą, tiek tam tikrus paslėptus kultūrinis "tendrus" užbrėžtuose siauruose rėmeliuose.

Pirmąjį dešimtmetį jau ne kiekvienas prisimena, nors jis suformavo ištisą (šiuo metu vadovaujančią) kartą. Tuo periodu Lietuva buvo praktiškai atkirsta nuo pasaulio. Sovietizacijos, taip pat rusifikacijos procesas vyko brutalomis, krintančiomis į akį formomis. Buvo bandoma per trumpą laiką visiškai pakeisti tautos kultūrinę orientaciją. Gal tomis aplinkybėmis jau nevisai dera vartoti žodį "kultūra" (apibrėždami kultūrą kaip konvencijų sistemą, vis dėlto pripažįstame kul-

tūrinį statusą ir stalinizmui, bet jis yra itin degradavusios kultūros atvejis). Visa tai labai ryškiai matyti vertimų srityje. Jų "liūto dalį" sudaro tarybinis rusų rašytojų darbai — beveik vien tik stalinistų ortodoksų produkcija. Tarybinis rusų autorių per dešimtmetį išversta ne mažiau kaip 109, o jų knygų išleista ne mažiau kaip 222. Visur — čia ir toliau — nurodau tik žemutinę ribą: praleidžiu tiek rusų, tiek vakariečių knygas vaikams ir antraeilę nuotykinę beletristiką (žinoma, atranka vietomis yra intuityvi). Per tą patį dešimtmetį iš visų svarbiųjų Vakarų kalbų — anglų, prancūzų, vokiečių, italų, ispanų, portugalų, skandinavų, suomių, lenkų — išversti vos 64 autoriai ir 103 knygos. Niekieno nepalankus (net ir vėlesniais laikais) rekordininkas yra Maksimas Gorkis: jo išleista 25 atskiros knygos ir dar II tomu raštų (9 tomų raštų pasirodė sekančiame dešimtmetyje). Fedejevas, Furmanovas, Makarenka, Ostrovskis, Šolchovas ir kiti būdingi socialistinio realizmo atstovai turi po kelėtą beveik kiekvienos savo knygos leidimų. Iš visos tos autorių gausybės rasime vos porą tokių, kuriuos vertėtų išversti ir normaliomis sąlygomis: tai Tinianovas, Pautovskis, Tvardovskis, gal dar vienas kitas (įdomumo dėlei pastebėsiu, kad tada pasirodė ir viena V. Nekrasovo knyga — šiandien V. Nekrasovas, aktyvus disidentas, gyvena užsienyje, bet tais laikais jis toks dar nebuvo). Natūralu turėti šiek tiek Gorkio vertimų (tik, žinoma, ne tokią jų Niagarą). Natūralu turėti ir Šolchovo (o gal ir ne Šolchovo) "Tykųjį Doną". Čia dera prisiminti, jog Gorkis ir Šolchovas buvo verčiami ir nepriklausomybės laikais. Tačiau dešimties tarybinis autorių ir šimtai jų knygų yra stačiai "informacinis triukšmas". Tuščio ir žalingo skaitalo visur išleidžiama nemažai, bet vienadienės socialistinio realizmo vertybės tiek savo literatūrinio lygiu, tiek niūria ideologija išsiskirtų pačiame blogiausiam fone. Daugybė knygų stalinistiniu požiūriu vaizduoja kolektyvizaciją ir suklektivintą, "idealių" kaimą (Babajevskis, Malcevas, Panfirovas, tas pats Šolchovas), pramonę (Ažajevs, Kočetovas), karą (Beriozka, Bubenovas ir dešimties kitų). Iškyrus temą, sunku įžūrėti kokius nors jų skirtumus. Išversta taip pat gana daug antimperalistinių (atsėit, antamerikoniškų) opusų ir didžiuliu pseudoistoriniu romanu apie senąją Rusiją (pvz., Kostylovo trilogija anuomet madinga tema "Ivanas Rostusis"). Prie rusų tarybinis autorius tenka pridurti daugybę analogiškų autorių iš "kitų respublikų", nebent jų literatūrinis lygis žemesnis (nors tai nėra labai lengva). Visas šis "privalomas asortimentas" šiandien turbūt net blaivesniems ideologiniams vadams atrodė beprasmiškas popieriaus, lėšų ir darbo jėgos elkvojimas. Planinga valdžios veikla, sukurusi tokias groteskiškas proporcijas, nedavė norimų rezultatų: lietuvių skaitytojas po Stalino periodo greitai atgavo daugiau ar mažiau normalų vertybių mastą (kiti jo nebuvo nė nustoje), o lietuvių literatūros taip pat nepavyko išleisti integruoti į tarybinis literatūrų konglomeratą. Bet kartos sąmonė liko deformuota, ir tos deformacijos pėdsakas (suprovincialėjimas, tamsumą ir dar blogesnius reiškinius), deja, juntame ligi šiol.

Be tarybinis autorių, šiuo laikotarpiu išversta daugybė rusų klasikų (irgi, aplamai paėmus, gausiau negu vakariečių — ne mažiau kaip 32 autoriai, 107 knygos). Išleisti daugiataoliai Puškino, Gogolio, Turgenovo, Čechovo raštų rinkiniai. Tas reiškinys kur kas labiau ambivalentiškas. "Eugenijaus Onegino" ar Čechovo veikalų vertimas ir normaliomis sąlygomis būtų lai-

Vytautas Kašuba. Detalis iš Kryžiaus kelių Kennebunkpore, Maine Nuotr. Vytauto Maželio

komas pozityviu kultūrinio darbu. Tačiau didžiulė disproporcija ir šičia krinta į akis. Išversta daug knygų, įdomių (ir tai ne visada) tik rusų literatūros specialistui, kuris jas, žinoma, gali ir turi skaityti originalo kalba (Fonvizinas, Radičevs, Karamzinas, Pomialovskis, Slepčovas, Staniukovičius, Maminas — Sibiriakas, daug Šėdrino kūrinių). Blogiausia tai, kad rusų klasikai, bent šiuo laikotarpiu, kur kas labiau propaguojami, negu lietuvių klasikai. Maironio, Vaižganto, net Zemaitės, juo labiau Kudirkos raštų leidimas Stalino laikotarpiu, taip pat ir vėliau, vyksta per didelę bėdą, tuo tarpu iš rusų klasikų su esminiais sunkumais susiduria turbūt tik Dostojevskis.

Rusų klasikų vertimas turi tą gerą ypatybę, kad leidžia pragyventi opoziciniams ar mažiau sovietizuotiems rašytojams, drauge kažkaip liudydama ir jų lojalumą (žinoma, ligi laiko). Šiuo periodu vertėjauja Balyš Sruga, Kazys Boruta, Kazys Inčūra (gyvųjų neminėsiu). Iš viso totalitarinėse šalyse vertimų griebiasi stiprios literatūrinės jėgos, dėl to ten ir vertimų lygmuo dažnai aukštesnis, nekaip Vakaruose. Beje, šį faktą viešai paminėjo rusų literatūros tyrinėtojas Jefimas Etkindas; nuo to pamėnėjimo prasidėjo jo bėdos, kurios baigėsi tuo, jog Etkindas atsėidūrė Vakaruose...

Šiek tiek plečia literatūrinį akiratį ir tuo atžvilgiu yra naudingi kitų respublikų klasikinės literatūros vertimai. Turbūt nieko negalima turėti prieš Ševčenką ar jau pastaruoju metu išleistą Rustavelį. Nėra grynas "informacinis triukšmas" nei armėnų Isahakianas, nei gudų Janaka Kupala. Tačiau bendro likimo kaimynų — latvių ir estų — klasikinės literatūros recepcija nebuvo ir nėra pakankama. Estų (bet ne latvių) atveju čia dar galima teisintis kalbos sunkumu; realiai, žinoma, daug daugiau sveria valdžios nenoras palaikyti Pabaltijo vienybės ir separatizmo tendencijas. Neleistina domėtis estais daugiau, negu, pvz., gudais ar tadžikais: idealu, valdžios požiūriu, būtų jais domėtis net gerokai mažiau.

Konjunktyviniu kuriozu galima laikyti privalomą susidomėjimą kiniais ir korėjiečiais, būdingą Stalino laikmečiui. Tada į lietuvių kalbą buvo išversta nemažai jų knygų, paprastai menkaverčių ar visai be-

verčių, ir, žinoma, tik iš rusų kalbos (lietuviška sinologija tuo tarpu neegzistuoja).

Vakarų autorių vertimai Stalino laikotarpiu atrodė gana apgalvotai. Anglams atstovauja keli chrestomatiniai klasikai (Defoe, Swift, Fielding, Dickens, Thackeray, Galsworthy). Naudingas darbas yra gana gausūs Shakespeare'o vertimai (nors A. Churgino vertimo tendencijos daugumai literatūros mėgėjų atrodė ginčytinos). Iš naujųjų autorių randame vienintelį "socialistinį realistą" Aldridge. Tas pats ir su USA literatūra: 13 išspausdintų autorių — arba "nepavojingų" klasikų (Beecher-Stove, Cooper, Longfellow), arba kapitalistinės sistemos kritikai (Dreiser, Sinclair), arba tipiški "socialistiniai realistai", pvz., vėliau viręs antikomunistu (ir, aišku, nebeverčiamas ir nebėminimas) H. Fast. Truputį daugiau leidžiama prancūzų: Stendhal, Hugo, Merimée, Balzac, Flaubert, Maupassant yra klasikai, Rolland, Barbuse arba koks A. Stil — "socialistiniai realistai", o jei ir ne visai, ta bent TSRS draugai, nesmerkę Stalino teroro; pagaliau Voltaire, Diderot veikalėliai pasirodo daugiausia antireliginiais sumetimais. Antireliginės propagandos poreikiai iš viso daro didelės įtakos leidybinei politikai. Kartais inteligentija net sugeba juos panaudoti teigiamame prasme: šalia tikrai pasibaigusių knygelių išleidžiami tokie "antireligininkai", kaip Erazmas Roterdamiets, Rabelais ar romėnas Lukrecijus. Vokiečių literatūra Stalino periodu praktiškai nespausdinama (vos 8 knygos per dešimtmetį, įskaitant dvi Heinės knygas); ispanams atstovauja vienintelis Cervantes, išleistas be vertėjo P. Andriūšo pavidars; iš lenkų literatūros, daugiausia Putino pastangomis, pasirodo šiek tiek Mickevičiaus veikalų. Tai praktiškai viskas. Skaitytojo akiratis iš esmės nenuveina toliau XIX amžiaus; izoliacija nuo tikrojo XX amžiaus literatūrinio proceso yra hermetiška.

Padėtis ima keistis antruoju dešimtmečiu — Chruščiovo periodu, nors ligi normalumo jai dar toli šaukia. Rusų ir kitų respublikų rašytojai, pirmausia tarybiniai, tebėra neproporcingai, tiesiog patologiškai populiariai. Ši disproporcija iš anksto numatyta leidyklų planuose. Beje, tas pat liečia ir teatrus: per sezoną reikia būtinai pa-

KEPTINĖ PARASTĖ

(Atkelta iš 1 psl.)

jam yra "esminė ir neišsamiama literatūrinė patirtis". Karinthy patsai jaučiasi pažeistas, jei jis mato žmogų, varginamą ar gėdinamą dėl jo įsitikinimų, tikėjimo ar religijos.

Gyula Fekete, rašytojas ir žurnalistas, atsako paradoksu: "Aš esu tikintysis, bet aš netikiu ir Dievą. Be to, aš nepriklausau tiems karingsiems ateistams, išpareigėjusiems ištirpdyti, sunaikinti ar nustumti religiją. Nors nei mano tikėjimas, nei protas negali manęs įtikinti, kad Dievas yra, aš nesiginčysiu apie Dievo buvimą, kol žmonės tebetiki ir Visagalį Dievą, suteikiantį formą žmonėms, masėms ir tautoms".

Feketės nuomone, krikščioniškąją etiką galima suderinti su socialistine. Tarsi pakartodamas Lietuvos Katalikų Bažnyčios dažnus pasisakymus apie nureligintą gyvenimo moralinę tuštumą, jis perspėja tuos, kurie stengiasi bet kuria kaina atplėšti tikintuosius nuo jų tikėjimo į Dievą ir į religinę dorovę, dar nesukūrus socialistinės etikos religijai pakefėti — etikos, kuri taip stipriai išpareigotų, kaip ir religinė dorovė.

Rašytojas Istvan Söter, vienas iš marksistinės - lenininės literatūrinės kritikos pionierių Vengrijoje, taip pat pabrėžia ypatingą krikščioniškosios etikos svarbą socialistinei visuomenei. Pasak jo, šventraštis — "Didžiausias pasaulinės poezijos pasiekimas" — moko žmones teltis į savo vidines problemas. Söter net daro užuominą, kad socializmas galėtų pasimokyti iš religijos, kuri atmeta abejingumą svarbiųjų klausimų akivaizdoje. Dorovinėje plėtmėje jis neranda jokio skirtumo tarp tikinčiųjų ir netikinčiųjų — tikintieji jo tėvnyje jam

statyti vieną ar kelias tarybines pješes (tiek rusų, tiek kitų tautų), ką nors nepavojinga iš "liaudies demokratijų", ir tik tada galima galvoti apie lietuvių klasiką, pasaulinę klasiką, retais atvejais apie modernią Vakarų dramą.

Per antrąjį dešimtmetį išleista ne mažiau kaip 118 tarybinis rusų autorių ir 175 jų knygos. Rusų klasikų išleista ne mažiau kaip 25 autoriai ir 53 knygos (prie klasikų, ne prie tarybinis rašytojų, priskiriu Bloką ir Achmatovą — čia turbūt niekas su manim nesiginčys, — taip pat labiau ginčytinus Briusovą, Jeseniną ir Zabolockį). Bet "tendras" vis dėlto pasikeičia: iš reikšmingiausių Vakarų kalbų, imant jas visas drauge, jau išversta kiek daugiau, negu iš rusų kalbos (ne mažiau kaip 186 autoriai, 307 knygos). Žinoma, nei viena atskirai palinta Vakarų literatūra rusų (netgi tik tarybinis rusų) literatūrai šiuo požiūriu neprilygsta nė iš tolo.

Normalizacijos požymių galima pastebėti ir daugiau. Į dešimtmečio pabaigą atsiranda būrys patenkinaimų vertybių ir neblogų redaktorių. Šiaip ar taip, jaunimas mokosi, ne visada lieka privalomųjų programų ribose, be to, anksti suvokia, jog vertimų srityje galima laisviau veikti, negu slidžioje ir pilnoje kompromisų originaliosios kūrybos srityje. Daugelis vertėjų ir redaktorių yra nuoširdžiai susirūpinę tautos kultūra, sugeba kai ką įsilyti, prastumti, apėiti cenzorius (retkarčiais vienas kitas valdžios žmogus bent laikinai "užsimerkia" ir jiems nekludo). Rusų dabartinė literatūra, verčiama į lietuvių kalbą, jau ne visda palieka beviltišką įspūdį. "Informacinio triukšmo" lygis sumažėja, nors jis dar žymiai vyravuja. Išverčiama rimtų rašytojų — Babelio, Grino, Zoščenkos, gana daug Paustovskio; pasirodo būsimųjų disidentų — Gladilino,

arčiau prie širdies, negu abejingieji. "Tie, kurie giliai tiki į Dievą", rašo Söter, "tebesiekia įstatymo ir dorovės, net ir kai jie nustoja jaute reikalą tikėti į Dievą. Jo nuomone, tikrai tikintieji į Dievą ir netikintieji siekia to paties tikslo: sukurti žmogaus vertą visuomenę".

Filosofė Agnes Heller rašo, kad nuo pat mokyklinio amžiaus ji buvusi karinga ateistė, nes ji negalėjo įsivaizduoti, kad yra Dievas "virš mūsų, įsakinėjantis mums, žmonėms, kurie turime jo klausyti". Ir šiandien Heller tebesitiki, jog ateities pasaulyje toksai Viešpats nebebus reikalingas. "Tačiau", priduria ji, "žiūrėdama į dabartinę pasaulio padėtį, aš apsispręščiau už Dievą danguje, o ne už žemiškus viešpačius. Aš laikau savo broliais

tuos, kurie klauso savo dangiškojo Dievo ir kurie nepripažįsta jokio kito Dievo šalia Jo, ir tarnaui tik Jam. Aš neturiu nieko bendro su stabus garbinančiais ateistais". (Netrukus po šio atsakymo ji išvyko iš Vengrijos, protestuodama prieš kūrybinės laisvės varžymą).

Vienuolikos netikinčiųjų vengrų intelektualų atsakymuose ypač į akis krinta trys dalykai. Pirmas, nė vienas jų nežiūiama grubia ateistinė propaganda. Antra, jų ateizmas nėra sukirtas iš to paties medžiagos rietimo. Trečia, nors ir būdami ateistais, jie pripažįsta didelę religijos etinę ir visuomeninę svarbą. Jų požiūriai dar labiau išryškina oficialiosios ateistinės propagandos Lietuvoje primityvumą.

kž

DR. K. G. BALUKAS
Akušerija ir moterų ligos
Ginekologinė Chirurgija.
6449 So. Pulaski Rd. (Crawford Medical Building) Tel. LU 5-6446
Jei neatšiliepla skambinti 374-8004
Pirma ligitus pagal susitarimą.

DR. VL. BLAZYS
PLAUCIŲ IR VIDAUS LIGOS
Marquette Medical Center
6132 So. Kedzie Avenue.
Val.: pirm., antr., ketv. ir penkt. 8 iki 7:30 val. vakaro.
Šeštad. nuo 1 iki 3 val.
Pagal susitarimą.
Ofiso telef. WA 5-2670.
Rezid. tel. WAibrook 5-2048.

Tel. ofiso HE 4-5849; rez. 388-2233
DR. PETER T. BRAZIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2434 West 71st Street
Val.: pirm., antr., ketv. ir penkt. 1:00 - 5:00 val. popiet. treč. ir šešt. tik susitarus.

Dr. Jonas G. BYLA-BYLAITIS
GALVOS IR STUBURO LIGOS
2858 West 63rd Street
Chicago, Illinois 60629
Tel. — 476-8409
Valandos pagal susitarimą

Dr. Ant. Rudoko kabinetą perėmė
DR. EDMUND E. CIARA
OPTOMETRISTAS
2709 West 51st Street
Tel. — GR 6-2400
Val.: pagal susitarimą: pirmad. ir ketv. 1-4 ir 7-9; antrad. ir penkt. 10-4; šeštad. 10-3 val.

DR. E. DECKYS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
Specialybė — Nervų ir Emocinės ligos.
CRAWFORD MEDICAL BLDG.
6449 So. Pulaski Road

DR. A. B. GLEVECKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Tel. — BE 3-5893
Specialybė Akių ligos
3907 West 103rd Street
Valandos pagal susitarimą

Ofiso tel. — PR 8-2220
DR. JANINA JAKŠEVIČIUS
JOKŠA
VAIKŲ LIGOS
2656 West 63rd Street
Pirmad., antrad., ketvirtad. ir penkt. nuo 12 iki 2 val. ir nuo 5 iki 8 val. vak. Šeštad. nuo 1 iki 4 val.

Ofs. PO 7-6000 Rez. GA 3-7278
DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 West 63rd Street
Valandos pagal susitarimą

DR. K. A. JUCAS
DERMATOLOGIJĄ
CHIRURGIJA
5214 No. Western Avenue
1002 No. Western Avenue
Tel. atsakoma 12 valandų
489-4441 — 561-4605

Istalgos ir buto tel. 652-1381
DR. FERD. VYT. KAUNAS
BENDROJI MEDICINA
1407 So. 49th Court, Cicero, Ill.
Kasdien 10-12 ir 4-7
Iškyrus treč. ir šeštad

Tel. ofiso ir buto: OLYmple 2-4159
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1443 So. 50th Ave., Cicero
Kasdien 1-3 val. ir 6-8 val. vak., Iškyrus trečiadieniais.
Šeštadieniais 12 iki 4 val. popiet.

Tel. RELance 5-1811
DR. WALER J. KIRSTUK
Lietuvis gydytojas)
3925 West 59th Street
Val.: pirmad., antrad., ketvirtad. ir penkt. nuo 12-4 val. popiet. ir 6-8 val. vak. Treč. ir šeštad. uždaryta.

DR. IRENA KURAS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
KODIKŲ IR VAIKŲ LIGOS
SPECIALISTE
MEDICAL BUILDING
7156 South Western Avenue.
Valandos: Kasdien nuo 10 val. ryto iki 1 val. popiet.
Ofs. tel. RE 7-1168, rez. 239-2919

Ofs. HE 4-1818; rez. PR 6-9801
DR. J. MEŠKASKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė vidaus ligos
2454 West 71st Street
71-os ir Campbell Ave. kamp.
Val.: pirmad., antrad., ketvirtad. ir penktad. 3-11 7 v. p. d. Tik susitarus.

OPTICAL STUDIO
VIOLETA KAROSAITE
7051 So. Washtenaw — Tel. 778-6766
Pritaikomi akiniai pagal gydytojų receptus.
Didelis akinų rėmų pasirinkimas.
Val.: pirm., antr., penkt. 10-6:30. Ketv. 1-8 v. vak. Šešt. 10-4 v. p. d. Trečiadieniais uždaryta.

Tel. — 282-4356
DR. ROMAS PETKUS
AKIŲ LIGOS — CHIRURGIJA
Ofisai:
111 NO. WABASH AVE.
4200 NO. CENTRAL AVE.
Valandos pagal susitarimą.

DR. FRANK PLECKAS
OPTOMETRISTAS
(Kalba lietuviška)
Tikrina akis. Pritaikomi akiniai ir "Contact lenses"
2618 W. 71st St. — Tel. 737-5149
Val. pagal susitarimą. Uždaryta treč.

DR. LEONAS SEIBUTIS
INKSTŲ, POSLES IR PROSTATO CHIRURGIJA
2656 W. 63rd Street
Val. antrad. nuo 1-4 popiet. ir ketv. nuo 5-7 vakare
Ofiso tel. 776-2880, rezid. 448-5545

DR. J. J. SIMONAITIS
GYDYTOJAS
Adresas 4255 W. 63rd Street
Ofiso telef. RE 5-4410
Rezidencijos telef. GR 6-0617
Ofiso val.: pirmad. ir ketvirtad. nuo 1:00 ligi 3:00 val. popiet

Ofiso tel. HE 4-2123. Namų GI 8-6195
DR. V. TUMASONIS
CHIRURGAS
2454 West 71st Street
Val.: pirm., antrad., ketv. ir penktad. 2-5 ir 6-7 — iš anksto susitarus.

Tel. ofiso PR 6-6446
F. G. WINSKUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3107 West 71st Street
Valandos: 1-6 val. popiet. Treč. ir šeštad. pagal susitarimą.

Ofs. tel. 586-3166; namų 881-3772
DR. PETRAS ŽLIOBA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
6234 So. Narragansett Avenue
Val.: pirm., antr., ketv. ir penkt. 2-7; šeštadieniais pagal susitarimą

Perskaite "Draugą", duokite jį kitiems.

(Nukelta į 3 psl.)

Pasaulinės literatūros recepcija šių dienų Lietuvoje

(Atkelta iš 2 pusl.)

Maksimovo, Vladimovo knygos. Gorkis, beje, kažkur dingsta, užtat publikuojama jo antipodo Solženicino "Viena Ivano Denisovičiaus diena". Periodikoje galima rasti Pasternako eilėraščių (tik Lietuvoje — iš visų respublikų — buvo kukliai pažymėtos jo gimimo 75-sios metinės, nors Lietuvos rašytojų sąjungos nariai, išskyrus Kazį Borutą, vienbalsiai pasmerkė "Daktarą Zivago"). Iš rusų klasikų pagaliau galima kalbėti apie beveik normalią Dostojevskio recepciją — lietuviui darosi prieinami visi jo didieji romanai, išskyrus "Kipčus". Nebesdraudžiami kai kurie emigrantai — Leonidas Andrejevas, Buninas (nors ir labai "išsijoti"). Žinoma, proporcijos toli gražu neatitinka tikrojo rašytojų svorio, bet pasirinkti jau yra iš ko.

O Vakarų literatūros recepcijoje įvyksta netgi žioksnas. Vertimų iš anglų literatūros pagausėjimo daugiau negu dvigubai. Šalis įprastinių klasikų atsiranda būdngesnių XX amžiaus figūrų (Conrad, Hardy, Kipling, Mansfield, Maugham, Shaw, Wilde) ir du jau mūsų laiko autoriai (John Braine, Graham Greene). Literatūrinis aktratis, anksčiau apribotas XIX amžiumi (po to buvo leidžiamas tik socrealizmas), gerokai pasistūmė į XX amžiaus pusę. Amerikiečių tarpe rekordininkas lieka Dreiser (8 knygos), netoli jo yra Jack London (6 knygos), bet jau pastebimi ir tokie rašytojai, kaip Bradbury, Caldwell, Faulkner, Hemingway (3 knygos), Saroyan, taip pat Whitman, kiek veikias šio laikotarpio poezija. Prancūzų tarpe ryšknesnių paiktimų nematome (dešimtmečio atradimas yra tik Saint - Exupery). Išverčiama gana daug italų modernistų bei neorealizmo (Lampedusa, Moravia, Pavese, Pirandello, Pratolini). Pagausėja skandinavų (Björnson, Ibsen, Lagerlöf, Laxness, Salminen, Undset). Net 23 autoriai, 39 knygos atstovauja lenkų literatūrai; ir tai ne tik klasikai, bet ir gana įdomūs dabarties rašytojai (Andrzejewski, Breza, Konwicki, Lem). Vokiškoji literatūra nebėra pusiau uždrausta, kaip Stalino epochoje: pasirodo Schiller (4 knygos), Goethe (2 knygos), Hofmann, G. Keller, pagaliau Brecht ir Dürrenmatt. Tiesa, juos gerokai "praskiedžia" antraeiliai ir trečiaeiliai, ypač Rytų Vokietijos autoriai, ir ši tendencija įgailinui vis stiprėja. Bet šiaip jau Lietuvos skaitytojas, anksčiau atsilikęs nuo pasaulinio literatūrinio proceso mažiausia šimtmečiu, Chruščiovo laikais atsilieka daugmaž jau tik penkiasdešimčia metų, retkarčiais rasdamas progų viena akimi dirselėti ir į dabartį.

Šis trendas išlieka ir Brežnevo laikais, bent jų pirmojoje pusėje. Bandysiu tą epochą apžvelgti labiau analitiškai: padalysiu ją, kaip sakiau, į du penkmečius, o antrąjį penkmetį, artimiausiąjį dabarčiai — dar į j metus. Kurį laiką tebeveikia Chruščiovo periodo inercija. Čia dera atsižvelgti ir į bendrą sistemą "iškilbimą", ir į tolydžio stiprėjantį humanitarinės inteligentijos disidentizmą, funkcionuojantį legaliose ribose. Matyt, šį tą reiškia ir skaitant šios visuomenės, knygų rinkos spaudimas, ir net valdžios noras kada-nekada pademonstruoti apgaulingą liberalumą. Dėl šių visų priežasčių kiek plačiau atsidaro durys pasaulinei literatūrai Maskvoje, paskui ją ir Lietuvoje. Lietuviai, kaip ir estai, bando Maskvą vienu kitu centimetru pralenkti. Tiesa, estams tai sekasi žymiai geriau. 1966-70 metų laikotarpis gal yra pats "normaliausias", palyginus su kitais. Per tuos penkerius metus iš rusų kalbos išverčiama ne mažiau kaip 64 autoriai (81 knyga), o iš reikšmingiausių Vakarų kalbų — ne mažiau kaip 99 autoriai (113 knyga); atseit, vakariečiai pranoksta

rusus pusantro karto. Šalia nuolat perspaudinamų ir nelabai perkamų Gorkio, Fadejevo, Furmanovo, Ostrovskio verčiama ir žymiai įdomesni rusų rašytojai — Platonovas, broliai Strugackiai, Trifonovas. Be to, lietuviai gauna susipažinti jau ir su visai pirmarūšiais Vakarų autoriais. Tai, pvz., anglų Golding, amerikiečių Scott Fitzgerald, Truman Capote, Carson McCullers, Salinger, Updike, Warren. Salinger ir Updike darosi itin madingi ir visai pastebimai veikia jaunuosius lietuvių prozininkus (vyresnę kartą, pvz. R. Lankauską, šiaip veikė Hemingway). Prancūzų literatūros recepcijoje bene svarbiausias įvykis yra Camus "Maro" ir "Svetimo" publikacija, kurią tada Lietuvoje suvokėme kaip tikrą stebuklą. Camus, tiesa, jau buvome skaitę, bet tik prancūziškai ar lenkiškai, be to, naktimis ir paslapčia. Pasirodo dar Sartre "Žodžiai" (o teatre — viena iš jo prasčiausių pjesių "Altonos atsiskyreliai"). Kaip žinome, Sartre ir pats apsilanko Lietuvoje, bendrauja su oficialiuoju literatūrinio elito ir išvaizuoja įsitikinęs, jog matė laisvą kraštą; iš pradžių tas jo vizitas labai reklamuojamas, paskui, Sartre perėjus į maolistų "tikėjimą", droviai užmiršamas...

Pasirodo gana graži, kultūringai išversta prancūzų klasikų vėrinė. Iš vokiečių reikšmingiausi išleisti autoriai — Thomas Mann, Brecht, Borchert, Boell, Max Frisch. Labai specifika ir įdomi yra Bobrovskio recepcija. Tas Rytų Vokietijos autorius, neabejotinas intrastrukūrinis disidentas, rašęs moderniai ir savotiškai, be to, lietuviškomis temomis, padarė jaunajai kartai tiesiog stulbinančio įspūdžio ir didelės įtakos — kur kas didesnės, negu Th. Mann ir visi kiti vokiečiai drauge pėmus. Iš įdomesnių italų išleidižiamas Malaparte, kurio rusiškai nėra; o kalbant apie jų klasikus, negalima nutyliėti Dantės vertimo, gal ir diskutuotino, bet tikrai geresnio už priekarinį. Iš belgų publikuojama Verharno knygtė. Pagaliau pasirodo dvi antologijos — XX amžiaus Vakarų poezija ir XX amžiaus Vakarų drama. Jose, kad ir labai mažomis porcijomis, pavyksta įvesdinti į lietuvių kultūrą tokius poetus, kaip Eliot, Auden, Dylan Thomas, Valery, Apollinaire, René, Char, Rilke, Celan, Vallejo, tokius dramaturgus kaip Ionesco ir Beckett (pastaruosius, tiesa, leidžiama po truputį spausdinti, bet neleidžiama jų statyti teatre).

Periodikoje, naudojantis vieno kito redaktoriaus liberalizmu ar tiesiog neapsižūrėjimu, bandoma duoti skaitytojui šlokią tokį supratimą ir apie "tamsiausias", "pavojingiausias" (tiksliau pasakius, žymiausias bei įtakingiausias) XX amžiaus autorius. Anksčiau niekas nedrįsdavo minėti net jų vardų — o jei ir drįsdavo, būtinai išreikšdavo pasibaisėjimą ir pasipiktinimą. Ir dabar jiems reikia "perkūnsargių" — marksistinių ar neva marksistinių straipsnių su derama kritika. Beje, tokie "perkūnsargiai" privalomi ir beveik visiems lietuvių klasikams. Nedaug kas "perkūnsargi" skaito — gal tik korektorius ir cenzorius; bet, reikia pripažinti, šis grynai ritualinis reiškinys vis dėlto būna naudingas. Šiaip ar taip, žurnaluose pasirodo Proust'o, Joyce'o, Kafkos, Mandelštamo, Cvetajevov, vėliau, sakysime, Borges'o, Genet ištraukės ar atskiri trumpi veikalai. Iš esmės tos "vaistininkiškos" dozės ne ką tereikšia — nebent duoda lašą moralinės satisfakcijos vertėjams ir rašytojo gerbėjams. Juk dar neseniai toks Kafka buvo pravarđdžiuojamas fašistu, o jo raštai, per klaidą patekę į vieną Lietuvos knygyną, buvo nurašyti ir sudenginti (tuo būdu Lietuva bene vienintelė pasaulyje įvykdė Kafkos testamentą). Kada po to spaudoje randi kad ir trumpuči, anaipol ne pirmieji jo apsakymą, iš tikro atrodo, jog lai-

Telesforas Valius (1914-1977)

Vėlyvų rytas Lietuvoje (medžio raižinys)

Kalnėlių šypsenoj mums prisikėlei

ANTANAS JASMANČAS

VERBŲ SEKMADIENIS

Man sakė:

Bus pavasaris, ir iš naujos,
Atbudusios šalies, nuo lovepiančios pašlaitės,
Ant nusizeminusios asilaitės
Pavargęs Viešpats mūs atjos
Ilgam kely dūktetas ir sukaitęs.
Pripyliau

Stiklą dvelciančios vėsa beržų sulos
Ir lino patalą liepia taisyti.
Kai tik šunėlis kaime kur sulos,
Kai gatvėje vaikų tik šūksniai suskardens,
Išnešiu dubenį aš šalto Jam vandens
Iškaitusioms Jo kojoms pamirkyti.

Praejo

Iga, kai tri pavasario diena.
Jau skleidžiasi naktis ir neša vėją
Ir pievas ganbia ūkana drėgna.
O temstančių kelių palinkusia aleja
Iš laukto tolio niekas, niekas neartėja.

VERONIKA

Kai savo nuometu
Aš kraviną Tau veidą nuvaliau,
Atsidusai Tu daug tyliau,
Lyy tuo metu
Padvelkęs būtų vėjas.
Ir gestančiom akim pasižiūrėjęs,
Pasilūka ne ten kelyje, ne —
Tai drobės kravinam dugne,
O gal kažkur manų?

Bet kur dabar Tu gyveni?
Kur šiandien gyvenai Tu, mano Dieve,
Po daugelį, daugelį metų?
Iš reto,

Iš reto dilo tavo žingsniai skaudūs
Kaip tasyk tuo kely.
Ir užianti minia nustojo gaudus,
Ir žvilgsniai jos apmaudūs
Pasiviro jau namo...
Ir vienumo,
Toj vienumoj mirties
Pasimetėm ir mes, paklydę ir basi.
O metai bėgo, metai pėdas mūs
Užpuštę ir užtrynę.

Bet šiandien aš atvočiau savo kraičio skrynią,
Ir Tu iš jos lyg kvapas drobės
Pūstelei ir pasikėlei.
Ne, ne! Ak ne!

Tai tik dugne
Lengvučiai krėkšto marštinėliai.

KALVARIJOS KALNE

Nysi čia šiandien dėvim kaukes
Nykštukai, milžinų ir idiotų
Iš šilko kuždancio, iš munešiotų
Jau skudury. Bet kas tenai mūs šaukia,
Tenai kalnelio pakraštų?
Jo akys blyškėja, veidai karšti,
Ir jis — be kaukės!

Tai Tu? Tai Tu čion minėkute veja
Pas mus negrąžint atėjai,
Didysis Juokdary?

Žiūrėk, visi langai Tau atdary.
O mes, jau besibaigiant dienai,
Vis sakėme: Tavoš tik vieno
Betrūksta čia visiems,
Nuplyšusiems, basiems.

Dabar visi — raiti, važiuoti, pėsti
Čia renkasi. Nebus nė vietos kur susėsti.
Visi, užgniaužę kvapą, laukia.
Visi viens loitą pakūždomis klausia.
Tik Tu greičiau! Tik užsėdėi kaukę
Kad ir menkiausia.

Gal tą tenai dar kraviną
Paimek kanokę
Su dūriu kalavižo.
Čia kraujo niekas, niekas nesibijo.
Tiktai greičiau!
Naktis jau slenka vis arčiau, arčiau!
Ir Tu, didysis Juokdary,
Parodyt pokštą mums turi:
Visi juk slėpiniai Tau atdary!

PRISIKĖLIMAS

Laukų balandžiai ūbauja pušyse.
Pavasaris, o Viešpatie, pas mus!
Atvožęs juodus arimus,
Žalių raštelių prirašysi:
Ir kūs giesmė lyg vyturėliai,
Upeliai ūžaus ir skardens,
Kad iš numirusio akmens
Kalnelių šypsenoj mums prisikėlei.

Naktis nusilenkė. Ateina Rytas.
Ir Tu atgniaužtą deinę pradarai:
Aloe varva pumpurai,
Grumsteliai nusigandę ritas,
Ir obels drobule tava vymojas.
Tik kas, o Viešpatie, slidžiais
Tūkelių mūsų paldėžiais
Skubėš Tau apkabint rasotas kojas?

ti po 1970 metų. Invazija į Čekoslovakiją, Siniavskio - Danielio byla ir panašūs įvykiai reiškė, jog veržlės dar sykį — ir dabar jau smarkiai — suveržiamos. Intrastrukūriniam disidentizmui liko nebedaug vietos. Teko arba taikytis su padėtimi, arba pereiti į atvirą disidentizmą, gresiantį kalėjimu, psichiatrine, kapais, o geriaustu atveju emigracija. Sakau "po 1970 metų", ne po 1968, nes leidyklos ir kitos kultūrinės įstaigos, kad ir gavusios naujų direktorių, porą metų veikia iš inercijos: daugiau mažiau baigiami vykdyti ankstesni planai, užsimojimai ir t.t. Statistika akivaizdžiai rodo, kaip palaipsniui, bet nenukrypstantai grįžtama prie Stalino epochos proporcijų bei tendrų. Lentelėje, lygiai kaip ir anksčiau, pateikiu tik minimalius skaičius: pirmasis jų reiškia autorių kiekį, antrasis — knygų kiekį.

1971	1972	1973	1974	1975
13,13	14,14	14,14	15,5	18,18
30,31	26,27	18,21	21,22	20,21

Pamokomi yra ne tik kiekybiniai, bet ir kokybiniai momentai. Iš rusų dar leidžiama ir perspaudinama vertinga klasikinė literatūra (Puškinas, Turgenovas, Leskovas, Dostojevskis, Tolstojus ir kt.), tačiau vėl gausėja "socrealizmo klasikų" (Gorkis, Makarenka, Solochovas) ir ypač menkos kokybės raševjų, stalinistų ir neostalinistų (Bubėnovas, Koževnikovas, Markovas ir panašūs). Kontroversinių ar disidentinių rašytojų visai nebelleka. Iš vakariečių, be "patikrintų" klasikų pasirodo vos trys keturi tikrai įdomūs vardai (Faulkner, Th. Wolfe, Rilke); išleidžiama XX a. pradžios dramų antologija, kurioje randame, pvz., Strindbergą bei Jarry. Atrodo, kad tai jau pabaiga. Reikia dar pridurti, jog šiuo laikotarpiu Lietuvoje (kaip ir visoje Tarybų Sąjungoje) knygų prekyba ima peryventi savotišką krizę: paklausa kelis kartus viršija pasiūlą, ir bet kokią vertingesnę knygą žmonės gauna tik aplinkiniais keliais, arba ir visai jos negauna. Knygynuose lieka praktiškai vien propagandinė literatūra: visa kita išperkama per pasvalandį ar valandą, išnešama pro užpakalines duris. Prieš dešimt, penkiolika metų to vis dėlto nebūdavo. Šio reiškinio priežastį yra daug. Šio ne vien teigiamas (didėjantis susidomėjimas dvasinėmis vertybėmis), bet ir neigiamas (pvz., prestižo vaikymasis, spekuliacija juodojoje rinkoje). Knygų tiražai mažoki jau vien dėl to, kad labai daug popieriaus eikvojama Brežnevo raštams, propagandinėms brošiūroms arba šiaip biurokratijos reikalams. Tuos mažus tiražus žmonės išgrobsto, bet, manau, ne visada skaito: knyga traktuojama kaip papuošalas, tam tikras kapitalo įdėjimas, neretai siunčiama giminėms į Vakarų mairais už džinsus (kas, žinoma, nėra labai smerktina).

Ypač sustiprėja "juodųjų sąrašų" mechanizmas. Tie sąrašai yra gana paslaptinas daiktas: nedaugelis žino, — bent aš nežinau, — kokia įstaiga juos rengia ir kokių dažnumu pristato kultūros tvarkdariams. Na, įstaiga apytikriai atspėti galima... Sąrašai nėra nustatyti kartą visam laikui: tu gali į juos patekti, gali iš jų ir iškristi, bet patekti lengva, o iškristi itin sunku. Intuityviai pasakysiu, kas į juos įtraukimas. Tokių rašytojų turbūt aštuonios grupės.

1) Disidentai, opozicionieriai ir emigrantai, atseit, beveik visa vertingesnė dabartinė rusų literatūra (Solženicinas, Siniavskis, Nabokovas, Brodskis, iš ankstesniųjų, pvz., Belas, Bulgakovas, Chodasevičius, Gumiliovas, Viač. Ivanovas, Klugevas, Zamiatinas). Tatai, žinoma, liečia ir lenkus (Gombrowicz, Hlasko, Milosz, Mroček), ir likusiąją Rytų Europą. Pastaruoju metu indėkuota praktiškai visa naujoji čekų ir slovakų literatūra. Aiškesnės, kad ir totalitarinės logikos čia stinaga. Daug kas priklauso nuo atsitiktinių priežasčių: sykį leidę, sakysime, Buniną, jo jau nebeuždraudė.

2) Reikšmingų antikomunistinių veikalų autoriai — vakariečiai (pvz., Huxley, Koestler, Orwell). "Neprašina" ir, matyt, negali praeiti netgi neutralūs tokių autorių (kad ir Huxley) darbai. Dėl jų vardų paminėjimo irgi reikia kovoti. Kas be ko, skaitytojas juos vis dėlto žino. Orwell ne tik skaitomas, bet ir žodžiu atpasakojamas. Jo "1984 metai" kad ir mano paties gyvenimo buvo visų svarbiausias žmonių, negalinčių jos perskaityti... 3) Vakariečiai rašytojai, palaikę ryšį su komunizmu ir nuo jo atsiumetę. Tikslią grupių ribą sunku nustatyti, nes ir antrosios grupės autoriai paprastai yra perėję radikalumo laiptopą. Šiaip ar taip, visi tie, kurie žavėjosi komunizmu, nemažai apie jį sužinojo ir rado reikalo jį pasmerkti, net jei ir neparašė reikšmingų antikomunistinių knygų, yra viename iš pačių juodžiausių sąrašų. Tai, sakysime, Breton, Gide, Malraux, Dos Passos, Romains, Silone. Jiems neatleidžiama niekad ir niekur. Paminėsiu kad ir tokį faktą: rengdamas spaudai Antano Venclovos poezinių vertimų tomą, buvau į jį įtraukęs dviejų visiška nekaltų Gide eilėraščių vertimus, atliktus dar 1936 metais. Ne tik vertimai leidyklos buvo momentaliai pašalinti, bet ir man buvo duota suprasti, kad tokie pokštai geruoju nesibaigia.

4) Rašytojai, pasmerkę vienus ar kitus TSRS politikos aspektus — Čekoslovakijos numalšinimą, žmogaus teisių varžymą ir pan. Jiems taip pasielgus, juos tą pat akimirka liaujasi paspaudinė ar šalina iš reperuarų. Dažnai tik tuo būdu publika ir sužino, kad šis ar tas autorius "nusiėjo". Čia priklauso 2Böll, Grass, Arthur Miller — arba, sakysime, Saul Bellow ir Ionesco, sutikę jelti į Kontinento redkologiją. Kadangi pastaruoju metu panašiai "nusideda" beveik visi žymesnieji Vakarų rašytojai, ir stačiai nebelieka ko verst, vienas kitas jų, truputį pasikeitus konjunktūrai, gali būti vėl "grąžintas į apyvartą". 5) Katalikai (Bernanos, Chesterton, Claudel, Milašius) arba kiek kitokio pobūdžio mistikai (Meyrink). Vienas kitas jų gali būti spausdinamas mikroskopišiais došėmis. Žinoma, apie neabejojama religinių tekstų publikavimą nėra nė kalbos. Išimtis — Greene, Mauriac, Waugh, nes jų metafizines struktūras skaitytojas (ir cenzorius) ne iš karto pastebi: mato pirmiausia nuotykinį ar psichologinį sužetą. 6) Rašytojai, turintys "reakcionierių", nihilistų ar super modernistų reputaciją. Jiems, kaip sakiau, kartais padeda "perkūnsargis". Tai, pavyzdžiui, Beckett, Borges, Broch, Eliot, Joyce, Kafka, Musil, Svevo, Virginia Woolf, prancūzų "naujojo romano" atstovai — Butor, Robbe - Grillet. 7) Rašytojai, vienu ar kitu laikotarpiu susiję su kraštutiniiais dešinišiais sąjūdziais, nesvarbu, koks to ryšio laipsnis ir forma (Carossa, Ernst Jänger, Papini, taip pat Benn, Céline, Pound). Kai kuriems jų (Hamsun) atleidžiama, nors anaipol ne iš karto. Neatleidžiama ypač ryškiesiems modernistams: sakysime, Pound'o praktiškai negalima minėti. 8) Vadinamieji "pornografi", t. y. rašytojai, atvirai tyrinėję sekso vaidmenį žmogaus būtyje (Bataille, Lawrence, Henry Miller). Čia tarybinė politika paradoksaliai susliečia su Vakarų dešinesnių sluoksnių pažiūromis. Žinoma, griežtai draudžiama ir žemo lygio erotinė literatūra, kurios Vakaruose gausu. Kai kas galėtų čia žiūrėti vienintelį teigiamą tarybinės cenzūros aspektą. Aš jo nežiūrėčiau, nes mora-

(Nukelta 1 4 pusl.)

apsakymą, iš tikro atrodo, jog lai-

tas Proust ar Borges paskui lengviau

reikūs galima tvirtinti, jog Kafka pas mus neuždraustas (o drauge vis dėlto jis lieka neprieinamas) Tikėdavome, kad tokie atvejai turi precedento vertę, kad sykį išspausdin-

tas Proust ar Borges paskui lengviau

reikūs galima tvirtinti, jog Kafka pas mus neuždraustas (o drauge vis dėlto jis lieka neprieinamas) Tikėdavome, kad tokie atvejai turi precedento vertę, kad sykį išspausdin-

Laisvė, laisvė žmonėms ir tautoms!

Pokalbis su Chicagos Lietuvių operos meno vadovu ir dirigentu Alvydu Vasaičiu

Chicagos Lietuvių opera, išsivysčiusi iš Chicagos Lietuvių vyrų choro 1956 — 57 m. laikotarpyje, jau turi 21 metų praeitį. 21 m. laikotarpyje pasirodė ne tik įprastinė Marijos aukšt. mokyklos auditorijoje, bet taip pat Civic operos rūmuose, Studa-beckerio teatre, didžiulių McCormick rūmų koncertinėje salėje (vėliau tie rūmai sudegė ir jų vietoje dabar pastatyti nauji). 21 m. Lietuvių operos istorijoje buvo įvairių vingių ir nemažų laimėjimų. Dirigentai A. Kučiūnas ir V. Marijošius su chormeistrais, režisieriais ir kitais talkininkais stengėsi, kad spektakliai būtų kuo kūrybingesni ir pasiektas kuo aukštesnis meninis lygis. Ilgainiui opera tapo išsivijęs pasididžiavimu. Žinios apie operos kūrybinę kelią pasiekė ir tauta namuose. Kai tauta namuose tuo džiaugėsi, Maskvos trubadūrai pradėjo šaukti, kad išsivijęs „saviveiklinė“ opera be ateities, kad, vyresniesiems pasenus, o jauniui nutautus, nebebus vadovų, nei dainininkų.

Alvydas Vasaitis, šiemetinio Chicagos Lietuvių operos sezono meno vadovas ir dirigentas. Nuotr. Lietuvių foto archyvo

I tuos piktavalius ir liūdnuos spėliojimus ir kartu užgaulojimus, ypač išplaukusius iš Maskvos trubadūrų lūpų, atsakymą duos dvidešimt antras Lietuvių operos sezonas, kai, G. Verdi „Nabucco“ operos uždangai pakilus, diriguoti atsistos jau čia išsivijoje užaugusios jaunosios kartos muzikas Alvydas Vasaitis, jau nebe tiek kaip dirigentas, bet kaip vyr. meno vadovas. Jo istorinio debiuto proga kreipiausi į muziką Alvydą Vasaitį su keliais klausimais:

— Lietuvių operoje, berods, pradėjote dirbti kaip pianistas — akompaniatorius. Kada tai įvyko ir kurias operas padėjot ruošti?

— Su Chicagos Lietuvių opera pradėjau dirbti 1962 m., kai buvo statoma Verdi „Aida“. Tuo metu maestro A. Kučiūnas pakvietė mane akompaniatoriaus pareigoms. Išvykimas iš Chicagos studijuoti kitur privertė mane keleriems metams pertraukti šį talkininkavimą. Maždaug 1967 m., sugrįžęs Chicagon, vėl įsijungiau į Lietuvių operos vienetą. Nuo tada ir teko talkininkauti įvairių operų paruošiamuosiuose darbuose iki pat šios dienos, įskaitant operas: „Gražina“, „Traviata“, „Likimo galia“, „Jūratė ir Kastytis“, „Kaukių balij“, „Meilės eliksiyrą“.

— Apie 1963 m. laikinai išsijungė iš muzikinio gyvenimo ir išvykote studijuoti griežtųjų mokslų. Ką baigėte ir kokia tarnyba užsitikrinatė pragyvenimą?

— Gyvenimas yra labai realus. Remiantis šita prielaida, šalia muzikos teko baigti matematiką Loyolos universitete. Tad muzikai atiduodu savo širdį ir laisvalaikį, o kasdieninę duoną pelnausi, dirbdamas kompiuterių sistemų analizėje.

— Atrodo, kad studijų metais jus iškreipė iš pianisto kelio ir atvedė jau į dirigavimą. Juk, studijas baigęs, sugrįžot į Lietuvių operą kaip koncertmeisteris, po to — ir kaip operos dirigentas. Kokiu būdu tas postūkis susiklostė?

— Studijų metu mane domino ne vien pianino, bet ir dirigavimo menas. Mano dirigento kelias prasidėjo 1972 m., kai buvau dr. L. Kriaučeliūno pakviestas būti IV-sios Tautinių šokių šventės dirigentu ir muzikiniu vadovu. 1973 m. vėl buvau II-jo Mokslo ir kūrybos simpoziumo rengė-

jų pakviestas diriguoti prof. V. Jakubėno simfoninių ir chorinių kūrinių koncertą jo 50 metų kūrybos sukakčiai paminėti. Kaip operos dirigento debiutas įvyko 1974 m., diriguojant Verdi „Kaukių baliaus“ spektaklį. Sekančiais metais taip pat dirigavau Donizetti „Meilės eliksiyrą“ o šiais metais pasimatysime Verdi „Nabucco“ spektakliuose.

— Jums teko operas diriguoti šalia Marijošiaus ir, berods, Kučiūno. Kokia jūsų nuomonė apie tuos du muzikus ir kiek jie jums padėjo?

— Patyrimas muzikoje, kaip ir kitose srityse, lygiai svarbus kaip ir teoretiškų principų pažinimas. Talkininkaujant tiek maestro Kučiūnui, tiek maestro Marijošiui buvo progos daug pasisemti žinių iš jų patirties ir ilgo darbo dirigavimo srityje. Buvo progos praktiškai pagilinti teoretines muzikos žinias, buvo proga pažinti tai, kas pasiekama patirtimi, ko knyga ar paskaitos pilnai neapavidalina. Su maestro Kučiūnu pradžioje dirbau kaip akompaniatorius, vėliau kaip vienas iš Operos choro chormeisterių, pagaliau dirigento asistentu.

1974 m. maestro Marijošius man pirmą kartą patikėjo dirigento batutą. Su maestro Marijošiaus „palaiminimu“ pirmą kar-

Chicagos Lietuvių operos choras repeticijos metu. Prie pianino Arūnas Kaminskis. Repeticiją veda Alvydas Vasaitis. Nuotrauka Vyt. Jasinevičiaus

ty išėjau diriguoti Verdi „Kaukių balij“.

— Dvidešimt antrajam sezonui Lietuvių opera jus pakvietė dirigento ir meno vadovo pareigoms. Kokia nuotaika priėmė šį kvietimą ir kokia jūsų nuomonė apie Operos vienetą?

— Šį pakvietimą priėmiau su tikru malonumu. Lietuvių operos išreikštas man pasitikėjimas tuo kvietimu buvo atpildas po tiek metų artimų ryšių ir darbo su operos choro vienetu. Aplamai, Operos vienetą vertinu labai teigiamai. Nors daug veidų chore yra pakitę, yra ir choro veteranų, kurie dauvoja nuo įsikūrimo dienos, yra ir naujų choristų, tačiau jų pasišventimas, entuziazmas, meilė dainai yra išlikę ir nepakite per beveik ketvirtį šimtmečio.

— Pasiruošimas „Nabucco“ operai jau visai prie pabaigos. Valdya ir choro nariai jūsų darbą labai vertina. O jūs asmeniškai ar nenusiūlytė, prieš išvesdamas operos vienetą į sceną?

— Nusivylimo nėra, priešingai, tikrai su pakilia nuotaika laukiame „Nabucco“ uždangos pakilimo. Dirbome daug, bet visada jaučiau visų šios operos dalyvių paramą ir entuziazmą, kad šio darbo vaisiai save pateisintų, kai opera pagaliau išvys-

Pasaulinės literatūros recepcija šių dienų Lietuvoje

(Atkelta iš 3 pusl.)

linis pakrikimas Tarybų Sąjungoje tikriausiai didesnis, nekaip Vakaruose, ir nuo tokių draudimų anaipol nemažėja. Jei apie kurį nors klausimą nekalbama, jis tik darosi aštresnis: tas dėsniš galioja ir politikoje, ir etikoje...

Baigiant reikėtų pridurti, kad tarybinių leidyklų požiūriu „neegzistuoja“ ne tik atskiri rašytojai, bet dažnai ir išsios literatūros (pavyzdžiui, Izraelio literatūra).

Ką tokie „juodieji sąrašai“ reiškia, pajutau apie 1973 metus, kai staiga užsitrenkė durys daugybei mano siūlomų vertimų — Artaud, Saint-John Perse ir kitiems. Labiausiai mane nustebino Chlebnikovo istorija. Tas rusų poetas, Majakovskio draugas, miręs prieš 50 metų, tarybų valdžiai jei kuo ir nusikalto, tai tik tuo, kad rašė novatoriškai ir įdomiai. Paaiškėjo, kad jam „praieiti“ sunkiau, negu kam kitam. Tuo metu dirbdamas ir enciklopedijoje, patyriau, kaip nelengva daugeliui autorių pasiekti net pirmąjį receptijos laipsnį. Enciklopedijai — rusų enciklopedijos pavyzdžiui — buvo sudarytas įtrauktinų rašytojų vardynas. Labiau apsišvietę (ir drąsesni) žmonės, į kuriuos buvo kreipiasi patarimų, pridėjo prie to vardyno apie dvidešimt mašinraščių puslapių vienu pavardžiu. Kiekviena iš tų pavardžių ir dabar be galo be krašto svarstoma, „politiskai tikrinama“ ir dažnai šalinama, arba ją bent reikia charakterizuoti kuo primityvesniu leksikonu, nevengiant plūdimo. Užtat didžiulę enciklopedijos dalį užima tarybiniai rusų rašytojai, kurių valdiškas pareigas, premijas bei ordinus būtinai reikia išskaičiuoti, ir vad. broliškų tautų autoriai, dažniausiai nežinomi net pačioms broliškoms tautoms.

Kitas dalykas, iš pažūros normalizuojamas situacija, o iš tikrųjų žymiai ją pasunkinąs, yra TSRS prisijungimas prie autorinių teisių konvencijos. Už kūrinius, paskelbtus po prisijungimo dienos, reikia mokėti — ne tik autoriui, bet po jo mirties dar dvidešimt penkerius metus palikuonims. Sumos galbūt dažnai yra simboliškos, bet TSRS nemėgsta tvirta valiuta mokėti net simboliškų sumų. Kaip atrodo, vien dėl to dauguma naujų veikalų nebus verčiama, darant išimtį tikrai sovietizuotoms kūrėtooms. Tuo bū-

du atsilikimas nuo pasaulinio literatūrinio proceso automatiškai įmontuojamas į leidybinį mechanizmą. Tiesa, šią padėtį galutinai įvertinti galėsime tik po kurio laiko.

Koks gi visų tų deformacijų rezultatas? Lietuviškai neturime nei dabartinės prozos šulų, nei daugelio geriausių pasaulio poetų; neturime nei knygos, nei scenoje įdomiausių pastarojo meto dramaturgų; ir, savaime aišku, neturime jokių literatūros teorijos veikalų, nukrypstančių nuo dogmatiškausiai suprasto marksizmo. Smegens ir jėgos eikvojamos kam kitam. Lietuva neatsuoja tikru pasaulinės kultūros oru. Vienokios ar kitokios įtakos, pasiekiančios lietuvių rašytojus, yra labai atsitiktinės ir dažniausiai ateina ne per lietuvišką knygą, o neregėtai aplinkiniais keliais.

Geležinė uždanga, žinoma, skeldėja, ir to proceso, kaip ir gamtos proceso, neįmanoma sustabdyti: ateis toks laikas, kada ji visai subyrės. Šių dienų pasaulyje informacijos varžymas yra anachroniškas ir palaipsniui darosi neįmanomas. Kaip tik čia ir slypi didžiausioji tarybinės sistemos silpnybė. Tačiau uždanga vis dar lopoma, ir juo labiau vertingos kultūrininkų pastangos deformacijos bent iš dalies atitaisyti. Tos pastangos duoda vaisių, nes lietuvių kultūra nėra smulkusi ligi daugumos kitų respublikų lygio. O kai ką derėtų padaryti ir emigracijoje. Čionykštei alternatyvinei literatūrai galėtų priklausyti ne vien originalios knygos, bet ir, sakysime, Orwell'o ar Solženicino vertimai. Jie, be abejonės, pasiektų ir Lietuvą.

Nauji leidiniai

• LIETUVIŲ DIENOS, 1978 m. vasario mėn., Nr. 2. Redaguoja Redakcinė kolegija. Leidžia ir administruoja A. F. Skirius. Redakcijos ir Administracijos adresas: 4364 Sunset Blvd., Hollywood, CA 90029. Tinė prenumerata — 15 dol.

Daug puslapių teksto ir nuotraukų skiriama naujam Lietuvos generaliniam garbės konsului Los Angeles inž. Vytautui Čekanauskui. Apie jaunuolius Lietuvos Taryboje ir kariuome-

be kurių nuoširdžios talkos ir pagalba šis darbas būtų neįmanomas. Šią operą režisuoja D. Hicks, kurio talentu taip pat galėsime scenoje pasigėrėti. Gili padėka S. Santvarui, kurio dėka „Nabucco“ balandžio 1 d. skambės lietuvių kalba.

— Kiek žinoma, G. Verdi „Nabucco“ opera savo turiniu yra daugiau biblinė. Jūsų pastatyme kuo bus „Nabucco“ opera artima mūsų publikai ir mūsų laikams?

— Nors „Nabucco“ savo turiniu yra biblinė, bet jos pagrindinė mintis — laisvė, laisvė žmonėms ir tautoms. Šiais laikais, kai pasaulyje yra keliamas laisvas tautų apsisprendimo klausimas, kai minime Kudirką, Kalantą, Sadūnaitę. Ši tema mums ypač svarbi ir aktuali. Kai Verdi rašė šią operą, Italija buvo okupuota austrų. Laisvės troško Judėja 586 metais prieš Kristų, laisvės savo tautai trokšta lietuviškoji išeivija kartu su visa tauta. Drauge su „Nabucco“ bėlaisvių choru galime kartoti:

O, tėvyne, tave mums išrovė
O, tėvyne, skausmingai
prarasta...
Tu palengvink, o Dieve,
likimą,
Meldžia Tavo vargingi
vaikail...
VI. Rmji.

nės kūrime rašo V. Prižgintas. Daug dėmesio skiriama neseniai atidarytam Lietuvių kambariui Wayne valstybiniam universitetė, Detroitė. Nepamirštas ir artėjantis Lietuvių operos sezonas Chicagoje ir kt.

MARQUETTE PHOTO SUPPLY

REIKMENYS FOTOGRAFAMS IR MEGEJAMS

Daug autapypėte, pirkdami čia jų reikmenis. Pasinaudokite patogiu planu atidedant patrinktus reikmenis ypatingai progai. Pinau užbaigtų foto nuotraukų aptarnavimas. Atidaryta pirmadienį ir ketvirtadienį vakarais iki 9 val.

3314 West 63rd Street
Tel. — PROspect 6-8998

Vladas Juodeika DIDŽIOJI ILIUZIJA

Marksizmas teorijoje ir praktikoje I-as tomas

Tai kapitalinis veikalas, kuriame autorius išdėsto marksizmo teorines prielaidas, ekonomiką, politiką, kultūros sampratą, santykius su religija ir etika, o taip pat Markso audringo gyvenimo fragmentus.

DIDŽIOJI ILIUZIJA parašyta įdomiai, lengvu stiliumi ir duoda vispusišką informaciją. Kaina \$15.00. Užsakymus „Book Fund“ vardu siųsti: Mrs. A. Paziura, 1284 Livé Oak Drive, Anaheim, CA 92805. Knyga taip pat gaunama pas platintojus.

WAGNER and SONS

TYPEWRITERS, ADDING MACHINES AND CHECKWRITERS, Nuomoja, Parduoda, Taiso Virš 50 metų patikimas jums patarnavimas.
Phone — 581-4111
5610 S. Pulaski Rd., Chicago

A. TVERAS LAIKRODŽIAI IR BRANGENYBES

Pardavimas ir Taisyimas
2646 W. 69th Street — Tel. EE 7-1941

LADIES AND GENTLEMEN!

Hair formula JIB is Patented, Guaranteed in Switzerland and is Registered in USA, Canada, Europe. It cures Dandruff, Falling Hair, Itching scalp, Splitting ends, strengthening HAIR, Root growth, and restoring NATURAL HAIR COLOR. Using JIB you will never be BALD or GREY. 100% Guaranteed. Listed in Drugist, Red-Blue Book, Drug's Chemist, Order STRAIGHT JIB LAB.: J & S, 2557 W. 69th St., 1640 W. 47th St., So. 50th Ave. & 14th St., Cicero, Ill., 1147 S. Ashland Ave., 2854 No. Milwaukee Ave., Chicago, Ill. JIB Medicine Liquid 8 oz. week supply — \$6.00. Money Order postpaid Send Today
JIB LABORATORY, 1457 So. 48th Ave., CICERO, ILL. 60650

MES STENGIAMĖS DUOTI LIETUVIAMS GERIAUSIĄ PATARNAVIMĄ IR GERIAUSIAS PIRKIMO SĄLYGAS.

ISIGYKITE LABAI PATVARIĄ IR EKONOMIŠKĄ SUSISIEKIMI PRIEMONĖ.

Naujas 1978 m. Plymouth HORIZON — labai ekonomišką, 4 cilindriai, su galionu 38 mylias
Kaina nuo — \$3,706.00

1978 m. CHRYSLER kaina nuo \$4,700.00

Turime jaunuoliams mašinas: Cadillac, Buick, Pontiac, Oldsmobile ir kitų, taipgi importuotų. Įvairių kainų, pradedant nuo \$100.00. Mūsų dirbtuvėse prityrę mechanikai patalsys karoseriją (Body), sparnus (Fenders) ir sureguliuos motora.

BALZEKAS MOTORS, 4030 S. Archer VI 1515
Seniausias automobilių pardavėjas Chicagoje, gerbiamas virš 60 m.
PLYMOUTH — VOLARE — CHRYSLER — ARROW

EKSKURSIJOS Į LIETUVĄ 1978 METAIS !!

AMERICAN TRAVEL SERVICE BUREAU
Isteigta 1959 m.
9727 So. Western Ave., Chicago, Illinois 60643
Tel. — (312) 238-9787

6 VIENOS SAVAITES KELIONES:
1 — gegužės mėn. 1 d.; # 2 — gegužės mėn. 8 d. (užpildyta);
3 — gegužės mėn. 14 d. (užpildyta); # 15 — rugsėjo mėn. 25 d.;
16 — spalio mėn. 9 d.; # 17 — spalio mėn. 16 d.

DVIEJŲ SAVAIČIŲ KELIONES:
4 — birželio mėn. 12 d. (Vokietija);
5 — birželio mėn. 18 d. (Roma);
6 — birželio mėn. 26 d. (Leningradas);
7 — liepos mėn. 2 d. (Roma);
8 — liepos mėn. 10 d. (Šveicarija);
9 — liepos mėn. 17 d. (Paryžius);
10 — liepos mėn. 24 d. (Ryga-Leningradas);
11 — liepos mėn. 31 d. (Leningradas);
12 — rugpjūčio mėn. 7 d. (Šveicarija);
13 — rugpjūčio mėn. 14 d. (Paryžius);
14 — rugsėjo mėn. 4 d. (Ryga-Leningradas);
18 — gruodžio mėn. 20 d. (Kalėdinės)

Dėl kainų ir platesnių informacijų kreipkitės į American Travel Service Bureau!
Visos ekskursijos aplankys Kauną ir Trakus. Visos skrenda su palydovu.
Taipgi parduodame papigintus skridimus (čarterius) į Londoną, Frankfurtą, Zūrichą, Varšuvą, Havajus, Las Vegas ir kitur.

Solistė Gina Čapkauskienė Chicagoje

Jaunimo centre kovo 19 d. gausiai susirinkę lietuviškosios kultūros reikalams jautriųjų Putnamo Nekaltai Pradėtosios seserų rėmėjai, po tradicinės metinės vakarienos, turėjo malonią progą ir vėl išgirsti Chicagoje čia jau žinomą kanadietę dainininkę Giną Čapkauskienę. Solistė šia proga pateikė ilgesnį, vakaro nuotaikai pritaikytą programą.

Pradžioje, matyt, pabrėždama savo gyvenamosios Quebeco provincijos tautines aspiracijas, dainininkė padainavo švaria ir taisyklinga prancūzų kalba G. Bizet "Ouvre ton cœur", H. Duparc "Chanson triste" ir C. Debussy "Pierrot". Toliau sekė šešios daugiausia lengvesnio atspalvio V. Kerbelio, B. Jonušo, O. Metrikenės, J. Stankūno, G. Gudauskienės ir J. Gaidelio lietuviškos dainos. Jų tarpe meniniu įkvėpimu išsiskyrė Gudauskienės "Gintarėlis" (L. Andriekaus žodžiais). Šioje dainoje, paskutiniu laiku į populiarą muziką palinkusi, kalifornietė kompozitorė pakartotinai parodė, kad, išveng-

dama pagundos sekioti kitų "lengvaisiais" stiliais, ji sugeba kurti patrauklią ir savitą "normalią" muziką. O priešingai, mūsų žinomas operų bei kantatų kompozitorius J. Gaidelis dainoje "Su tavimi" (taip pat L. Andriekaus žodžiais), bandydamas savojau nusistovėjusį muzikinį stilių "supopuliarinti", paliko gerojai dirbtinio ir kiek gramozdiško įspūdžio. Aplanai, šio vakaro dainos dar kartą vaizdžiai priminė, kad originali populjarijoi lietuviška muzika dar tebelaukia tiplingo kūrėjo ir vis dar blaškosi nesavarankiškų bandymų tarpnyje.

Programa baigta taip pat prancūziškai atlikta žinoma Thomas operos "Mignon" arija, kurioje Čapkauskienė turėjo progos suvilti švaria ir gana sklandžia koloratūra. Solistei ir jos skoningam akompaniatoriui Manigirdui Motekaičiui klausytojai nuosirdžiai plojo ir išsipašė programos priedu.

A.S.

Giesmių vakaras Tėviškės bažnyčioje

Verbų sekmadienį Tėviškės lietuvių evangelikų-liuteronų bažnyčioje, Chicagoje, skambėjo "šventos ir svietiškos" giesmės, turinčios atlikimo požiūriu savą religinį, tautinį charakterį ir stilių. Visų pirma giesmių vakaro giedojime pajunti paprastą, natūralią, krikščionišką nuotaiką be oficialumo ir teatrališkos pretenzijos, be taršaus garso ir dirbtinumo, tartum girdėtumei jų vidaus balsą: mes garbiname Dievą ir mylime tėvynę iš širdies, kaip mokam ir sugebam. O tai ir yra svarbiausias giesmių vakaro niuansas.

Daugel metų čia talkininkavo kompozitorius Vladas Jakubėnas, patarnaudamas chorui ir savo kūryba: Pranašas didis, Priskėlimo kantata ir kitos giesmės. Šiais metais giesmių vakarui ir savo tėvi, choro vadovui J. Lampsačiui, talkininkavo buvusi V. Jakubėno mokinė Raminta Lampsatytė, dabar muzikologijos daktarė. Be to, pianistė atliko G. G. Haendelio, Bacho amžininko, šešių dalių G-Dur suita ir F. Bajoro "Raudą". Suitsos ritmo dinamika, dainingos melodijos, trykštančios labiau iš itališkų negu iš vokiškų šaltinių, Lampsatytės interpretuojamos gana moterišku švelnumu ir gera technika, o Bajoro "Rauda", saulytum, lyg spinduliuojantis ilgesys, atliekama spalvingu subtilu-

mu ir puikia legato - frazavimo sistema.

Sakydami "giedam kaip mokam", nemanome, kad choras improvizuoja palaidai, nemuzikaliai. Ne Jurgis Lampas, kaip sakydavo V. Jakubėnas, yra patyręs, gabus chorvedys, užtat Tėviškės choro giedojime randame nemažai gerų savybių: jaunas veidas, lygus balsų skambėjimas, neiškankinta forte (garsumas) o svarbiausia — švari intonacija. Vakaro repertuare girdėjome Beethoveno, Gounod, Mendelssohno ir kitų, mažiau žinomų, autorių giesmes. O tarpusė giedojo moterų duetas ir kvartetas, taipgi A. Paulikaitis paruoštas vyrų duetas ir sekstetas. Pagrindinis giesmių vakaro akompanuotojas buvo jau dažnai Chicagoje girdimas Arūnas Kaminskas.

Po Vydūno visų giedamos tradicinės giesmės į programą natūraliai įsilieja ir Lietuvos 60 metų Nepriklausomybės pagerbimas, kurį pradeda dvylikmetis J. Jakovičius, atlikdamas švariai trompete solo W.H. Doane "Artėk prie Kryžiaus". Kun. Trakis tarija trumpą žodį, išskeldamas Vydūną, kaip didelio patrioto ir humanisto lietuviams šviečiantį simbolį. Ir choras Stepo Sodeikos "Šiaurės pašvaiste" baigia minėjimą. Trumpai ir nuosirdžiai. Nesutrukdyta giesmių malda tęsiasi toliau.

B. Ch.

MŪSŲ KALBA

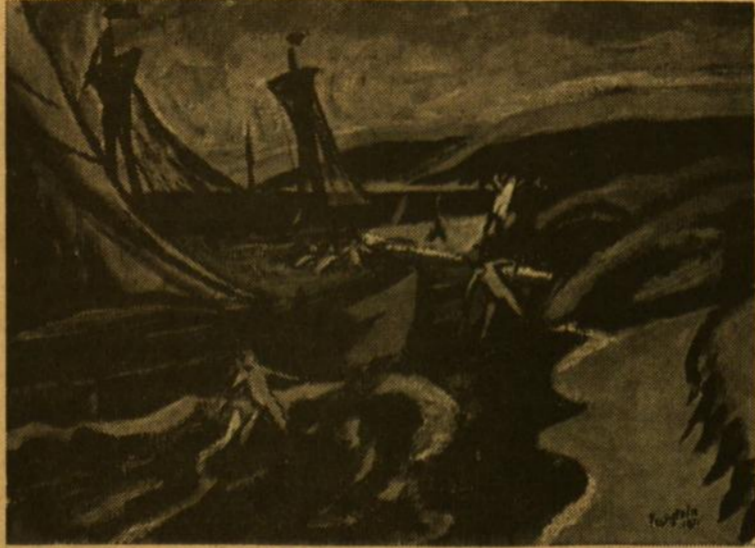
Įzeisti ir užgauti

"Sėjos" 1977 m. 2 numeris išspausdintame a. a. Stasio Kalvaličio kalbiname testamente žodis *užgauti* laikomas neteiktinu ir taisomas žodžiu *įzeisti* (p. 104). Bet toks taisymas nesiekia su kalbos faktais. Taip, turėti turime veiksmą *įzeisti*, reiškiantį "užgauti garbę, ambiciją", pvz.: tokia savo kalba jis mus *įzeidžia*. Taip pat turime daiktavardžius *įzeidėjas*, *įzeidimas*, *įzeidis*, būdvardį *įzeidus*, veiksmą *įzeidinti* ir kt. (plačiau žr. "Dabartinės lietuvių kalbos žodyne", Vilnius, 1972). Tačiau šalia žodžio *įzeisti* taip pat žodyne turime ir žodį *užgauti*, pvz.: *Užgavo* martele pirmu žodeliu (dainos žodis). *Užgavo* su savo liežuviu. Dėl to jis baisiai *užgavo*. Reikšmė — "įzeisti, pažeminti". Šia reikšme taip pat vartojami daiktavardis *užgaulė*, būdvar-

džiai *užgaulingas* ir *užgaulus*, veiksmazodžiai *užgaulinėti* ir *užgaulioti* ir kt.

Visi šie žodžiai dabar randami mūsų literatūroje. Pavyzdžiui, A. Lyberis "Lietuvių kalbos sinonimų žodyne" (Kaunas, 1961) duoda tokius V. Mykolaičio-Putino sakinius: Kėdulis gerai nesuprato, kad tuose žodžiuose slėpi bloga, *užgauli* prasmė. Toks *užgaulingas*, žeminantis prievaizdo grasinimas kaip peilis smeigė Petriui į krūtinę. J. Jablonskis taip pat vartojo abu žodžius: *užgaunamai* (*užgaudamas*), *įzeidžiamai* pasako ("Rinktiniai raštai", Vilnius, 1959, II, p. 307). Vadinasi, kai kada į kalbos taisymus kai kas pažiūrime per siaurai: taisome ir tai, ko neleidžia patys kalbos faktai.

Stasys Barzdikas

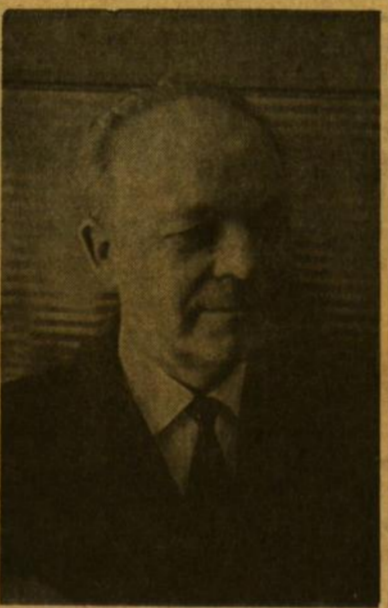

Max Pechstein (vokietis, 1881-1955) Zvejų laivai Nidoje. Iš ekspresionizmo apžvalginės parodos, šiuo metu vykstančios Chicagoje, Museum of Contemporary Art, 237 East Ontario St.

Kultūrinė kronika

RASYTOJAS JURGIS JANKUS CHICAGOJE

Rochesteryje, N.Y., gyvenantis rašytojas Jurgis Jankus kitą savaitgalį atvyksta Chicagoje ir penktadienį (kovo 31 d.) 7 val. vak. Jaunimo centro kavinėje susitiks su literatūros bičiuliais čikagiečiais. Vakaronę su rašytoju Jurgiu Jankum rengia Jaunimo centras. Apie Jurgį Jankū ir jo kūrybą žodį tarš Nijolė Jankutė - U-

Rašytojas Jurgis Jankus

žubalienė. Rašytojo rašto grožį žodine forma perteiks aktorai Stasė Kielaitė ir Jonas Kelečius. Svečias Jurgis Jankus taipgi pabendraus pokalbyje su publika, kalbėdamas literatūros temomis.

Kaip žinome, Lietuviškos knygos klubas visai neseniai yra išleides Jurgio Jankaus puikių apsakymų rinkinį "Ir nebepasimatom". Vakaronėje bus gera proga knygą įsigyti su paties autoriaus autografu. Visi kviečiami.

EKSPRESIONIZMO PARODA CHICAGOJE

Šiuo metu Museum of Contemporary Art, 237 E. Ontario St., Chicagoje, vyksta plačios apimties apžvalginė vokiečių ir austrų ekspresionistų paroda. Paroda muziejuje tęsis iki balandžio 30 d.

Ekspresionizmo srovė dailėje gimė 19 amž. pачioje pabaigoje ir 20 amž. pradžioje. Jos žydėjimas buvo 1905-1923 metų laikotarpyje, kada visame ekspresionizmo judėjime pirmavo vokiečių ir austrų dailininkai. Dabartinė paroda Chicagoje kaip tik ir reprezentuoja ano meto vokišką ir austrišką ekspresionizmą. Mums įdomu dar ir tai, kad kai kurie pirmaeiliai ekspresionistai

Jis išėjo dešimtas

Nedidelis tai buvo žibūrys — tik "Pelkių žibūrelis", kuris spindėdavo. Tarsi klajūnė žvaigždės atskala, iš Chicagos retkarčiais blykstelėdavo Los Angeles, New Yorke, Philadelphiaje, Vancouveri, Buenos Aires, Sao Pauloje, Sydnejuje..., nešdama mūsų rašytojų žodį, aktorių jautriai nuskaidrintą.

Tame žibūrelyje ryškiai išskildavo Leono Barausko balsas, jo šilta asmenybė, jo amžina prieaika teatrui, dailiam žodžiui.

vokiečiai anuo metu buvo ypač pamėgę lietuviškąjį Baltijos pajūrį, vasaros atostogų metu čia lankydavosi ir tapydavo jo gamtovaizdžius. Ir šioje parodoje krinta į akis Max Pechstein'o (vokietis, 1881-1955) paveikslas, kuriame matome žvejų laivus Nidoje.

Ryšium su šia paroda muziejuje vyksta, galėtume sakyti, visas ekspresionizmo festivalis: paskaitos, filmai, koncertai ir pan.

POEZIJAI DĖMYSYS IR NEW YORKE

Poezijos dienos Chicagoje, Jaunimo centro kavinėje, šiemet įvyks gegužės 26-27 d. Į šią tradicinę pavasario poetinę šventę lyg aidu šiemet atsiliepi ir niujorkiečiai, jos apimtį dar labiau praplešdami ta prasme, kad New Yorke buvo suorganizuota visų pabaltiečių poezijos popietė. Ji ten įvyko kovo 18 d. Ukrainiečių institute, 2 E. 79th Street, Manhattan. Iš lietuvių buvo pakviesti dalyvauti poetai: L. Andriekus, J. Blekaitis, J. Mekas, H. Nagys ir D. Sadūnaitė. Iš latvių ir estų — G. Salins, A. Rannit ir kitai. Poezijos popietę rengė Pabaltiečių meno draugija "Baltia".

JONAS DOVYDĖNAS DESTO SPECIALIUOS FOTO KURSUOS

Columbia College, 600 South Michigan Ave., Chicago, Illinois, 60605, šiuo metu vyksta nuotraukos specialistų kursai. Jų lankymu galėtų susidomėti ir čikagiečiai lietuviai fotografai. Ypač dar ir dėl to, kad viena kursą čia dėstys ir žymus fotografas lietuvis — Jonas Dovyde-nas. Jo kurso pavadinimas yra "Street Vision: The Photograph and the City". Kursas prasidės balandžio 8 d. ir tęsis aštuonis šeštadienius — iki gegužės 27 d.

ATTITAIŠYMAS

"Draugo" kultūriniam priede vasario 18 d. buvo mūsų diplomatiškas nuotrauka. Paraše yra iškritus Andriaus Lisauskio pavadė. Yra ir kitų netikslumų. Turėtų būti: stovi iš kairės ir dešinė — V. Černeckis, K. Bizauskas, Andrius Lisauskis, J. Aukštutolis ir kt.

Lietuviškieji koncertai Kolumbijoje

Trečiasis Medellino simfoninio orkestro sezoninis koncertas įvyko kovo 3 d. 8 val. vak. Programą: Beethoveno Corionalus uvertiūra, Mozarto arija "Voi che sapete" iš operos "Figaro vestuvės", Lapinsko "Balyvera" — dainų ciklas mezosopranei ir orkestrui; po pertraukos Haydno simfonija No. 101 ("Laikrodžio" simfonija). Solistė — Laima Rastenytė - Lapinskienė, dirigentas — Darius Lapinskas. Tūkstantinė teatro Pablo Tobon Uribe salė buvo pilna klausytojų. Lapinsko "Balyvera" buvo transliuojama kitą dieną per radiją, o sekantį sekmadienį visas simfoninis koncertas buvo transliuojamas kitoje radijo stotyje. Garsoji Kolumbijos poetė Olga Elena Matei, susižavėjusi koncertu, išsiuntė "Balyvera" partitūrą "Paryžiaus radiofono orkestrui ir rūpinasi, kad prancūzų kompozitoriaus Marc Carles "Cosmofonia", kuriai naudojamas šios poetės tekstas, išeitų kartu plokštelėje su Lapinsko "Balyvera".

Kovo 4 d. įvyko koncertas Marija Auxiliadora auditorijoje, minint Lietuvos nepriklausomybės 60 metų sukaktį. Pradžioje kalbėjo Tėvas Mykolas Tamošiūnas, ispaniškai apibūdindamas mūsų tautos praeitį ir padėtį. Toliau dainavo L. Rastenytė, akomponuojant D. Lapinskui, arijas ir lietuviškas dainas. Po to šoko Grijos Ralytės Naranjo vadovaujama kolumbiečių šokių grupė lietuviškus tautinius šokius.

Kovo 5 d., sekmadienį, 10 val. Lietuvių koplyčioje įvyko pamaldos, kurias atnašavo ir pamoks-

EKSKURSIJOS Į LIETUVĄ
KAINA NUO \$741.00
IŠ BOSTONO IR NEW YORKE

VIENOS SAVAITĖS: Maskva, Vilnius, Leningradas	
balandžio 25	gegužės 7
balandžio 29	gegužės 9
gegužės 4	rugšėjo 17
rugšėjo 22	
DVIEJŲ SAVAIČIŲ: Maskva, Vilnius, Leningradas, Briuselis	
gegužės 28	liepos 16
birželio 11	rugpjūčio 6
liepos 2	rugšėjo 3
gruodžio 22	

Visos grupės skris su nuolatniais lėktuvų skridimais — NE CHARTERS, aplankys Kauną ir Trakus, bus lydimos vadovų.

Prie grupių galima jungtis iš VISŲ KITŲ MIESTŲ su papildomu mokėsiu.

Dėl GRUPINIŲ KAINŲ, galiojančių išvykimo laiku, kreipkitės į:

TRANS-ATLANTIC TRAVEL SERVICE, INC.
393 West Broadway, P. O. Box 116
South Boston, Ma. 02127, Tel. (617) 268-8764

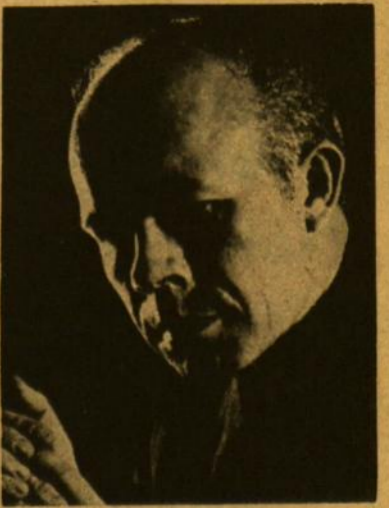
Istaigai vadovauja: Aldona Adomoniene ir Albina Rudžiuoniene

Prices are based on double occupancy and are subject to changes and/or Government approval.

Kovo 21-ji diena užvertė trejų metų lapą, ženklinantį Leono nutilimą. Skaudū tiesa, kurią norėtūsi vadinti neteisybe, išlaisvinti aktorių iš žemiškų gruodų, atėmė mums nepakeičiamą scenos menininką, o "Pelkių žibūreliu" įrašė dešimtą išėjusių vardą.

Kartu su Leonu kažkur toli, mums nepasiekiamoj ir neaprepiamoj nežinomybėj, spinksi dar dešimt žibūrelių: Juozas Akstinas, Antanas Škėma, Kazys Deveikis, Lilija Vanagaitienė, Algimantas Mackus, Stasys Petkus, Antanas Rūkas, Kazys Gandrimas, Dalia Juknevičiūtė ir Stasys Pilka, išsirašęs vienuoliktuoju.

Mes, likusieji, kartais per vėlai suprantame jų milžinišką dovaną, kurią su begaline meile, didele kančia ir visomis plačiomis menininko emocijomis jie teikia mums iš knygų, kurios vis re-

Leonas Barauskas (1926. V. 25 — 1975. III. 21)

čiau dabar pajudinamos, pakilnojamos, pavartomos...

Leono Barausko trejų metų mirties diena tepasilieka mums pavyzdžio diena, prisiminus jį kaip menininką, mokytoją, mokinį ir grožio bei tiesos įjėskotoją.

Dalia Sruogaitė - Bylaitienė

A WARM WINTER DOUBLE HEADER

Thrilling thoroughbred racing thru April 1 at Oaklawn... Plus our beautiful Ouachita Mountain resort—The Arlington. Year 'round golf, swimming in twin heated pools, fishing, hunting, tennis... and our world-famous relaxing thermal water baths, given in our own private bath house.

Excitement and nightly entertainment are waiting for you this season in Hot Springs.

HEADLINERS AT AREA CLUBS—Jimmie Rogers & Pat Buttram, Connie Stevens, Marty Robbins, Golden Oldies, Frank Gorshin, The Platters, Oak Ridge Boys, Roberta Sherwood, Ray Binney Show.

For information write or call Edgar A. May, Manager, Arlington Hotel, Hot Springs, Arkansas.

CALL FOR RESERVATIONS TOLL FREE 800/843-5404

THE Arlington HOTEL

HOT SPRINGS NATIONAL PARK ARKANSAS

ŠIOS PLOKŠTELĖS DAUGELIUI DAR NEŽINOMOS

Įdainavo A. Dvarionas. Šokių muzikos rinkinys XXV

1. Septintame rojuje — anglų valsas	7. Jaunystės meilė — tango
2. Mūsų sustikimas — tango	8. Ta naktis — anglų valsas
3. Nuostabus berniukas — Cho Cho	10. Kengūrų samba — samba
4. Klajojančios rožės — lėtas fokstrotas	11. Sudie — anglų valsas
5. Ilgesys — tango	12. Gal būt, gal būt — bolero

Įdainavo A. Šabanianskas. Šokių muzikos rinkinys XXVI

1. Kur lenkos žaltuoa — tango	7. Žibuoklės — valsas
2. Amour-Beguine	8. Balti Eiedal — manbo
3. Lauku, sugrįžk — valsas	9. Svajonė — tango
4. Sutemy daina — tango	10. Naktis serenada — tango
5. Lėdona — tango	11. Aldona — tango
6. Marytė mėlynakė — fokstrotas	12. Kodėl neatėjai — fokstrotas
7. Tik tau, Rio Rita — fokstrotas	13. El tu, mergyte — fokstrotas

Įdainavo Birutė Tamoliūnienė. "O Ramunėlė, pasakyk", šokių muzika

1. Granada — Isp. fantazija	7. Senam sode — tango
2. Pavasaris už lango — tango	8. Niekad sekmadienį — cha cha
3. Su tavim kartu — cha cha	9. Jauna kai buvau — beguine
4. O Ramunėlė, pasakyk — valsas	10. Šią nakt — cha cha
5. Tavo akys — rumba	11. Pavydas — tango
6. Zvingos naktys — fokstrotas	12. Kaip ir aš — rock

Lietuviškų dainų ir operų rinkinys VII

1. Faustas	1. Mano gimtinė
Įdainavo V. Grigaitienė	Įdainavo A. Kutkauskas
2. Cavalleria Rusticana	2. Užginta daina
Įdainavo V. Grigaitienė	Įdainavo A. Kutkauskas
3. Kai mes augom du broliukai	3. Prapuolau, motule
Liaudies daina	Įdainavo K. Petrauskas
4. Vai nekukuok	4. Du broliukai kunigai
Liaudies daina	Įdainavo K. Petrauskas
Įdainavo S. Grauzinis	5. Sudiev, kary
5. Gražinos arija	Įdainavo K. Orantas
6. Gražinos arijos tamsa	6. Ispaniška meilė
Įdainavo E. Saulevičiūtė	Įdainavo K. Orantas

Visos šios plokštelės kainuoja tik po \$6.00. Gaunamos

DRAUGAS

4545 W. 63rd St., Chicago, Ill. 60629

Užsakant pridėti 50 c. už kiekvieną plokštelę persiuntimui. Illinois gyventojai moka 5% mokesčių. Užsakymui į Kanadą reikia pridėti po \$1.50 pašto išlaidoms.

EASTER

BEST WISHES TO OUR FRIENDS AND PATRONS ON THIS HOLY EASTER DAY

COURTESY OF THE
FRENCH KITCHEN
PHONE: 776-6715

3437 West 63rd St. Chicago, Illinois

BEST WISHES TO OUR FRIENDS AND PATRONS ON THIS HOLY EASTER DAY

COURTESY OF
MARZANO'S

128 LANES - OPEN BOWLING ANYTIME
MARZANO'S MIAMI BOWL - 5023 So. Archer - Phone: 585-8787
MARZANO'S CLEARING BOWL - 5523 West 63rd St. - Phone: 585-4200
COCKTAIL LOUNGES - GRILLS - BANQUET ROOMS
AMPLE FREE PARKING

BEST WISHES TO OUR FRIENDS AND ASSOCIATES ON THIS HOLY EASTER DAY

COURTESY OF
A-1 TOOL CORPORATION

1425 Armitage Avenue, Melrose Park, Illinois - Tel. Fillmore 5-5000

BEST WISHES TO OUR MANY FRIENDS ON THIS HOLY EASTER DAY

COURTESY OF THE
SENN PARK NURSING HOME

Phone: 789-2826
5888 North Ridge Ave. Chicago, Ill.

BEST WISHES TO OUR FRIENDS AND PATRONS ON THIS HOLY EASTER DAY

COURTESY OF
PARK LAWN PHARMACY, INC.

Phone - 735-6221
4324 W. Marquette, Chicago, Ill.

BEST WISHES TO OUR FRIENDS AND PATRONS ON THIS HOLY EASTER DAY

COURTESY OF THE
Friendly Liquors
Phone: 778-9318

2646 West 63rd St., Chicago, Illinois

Best Wishes for a Joyous Easter

From the
BERWYN PET SHOP
Full line of pet needs, also live pets
2829 Harlem Ave., Berwyn, Ill.
Tel. Pioneer 9-0660

BEST WISHES TO OUR MANY FRIENDS ON THIS HOLY EASTER DAY

COURTESY OF THE
CHATEAU REST HOME
Phone: 824-2010
3410 Milwaukee Ave Northbrook, Illinois

BEST WISHES TO OUR FRIENDS AND PATRONS ON THIS HOLY EASTER DAY

COURTESY OF
MATTHEW'S SUPREME HOMEMADE SAUSAGE SHOP

Tel. - 523-2809
4328 S. Archer Ave., Chicago, IL

BEST WISHES TO OUR FRIENDS AND PATRONS FOR A HAPPY EASTER FROM

MING'S CHOP SUEY RESTAURANT
PHONE: 596-2929
6525 West Archer Ave. Chicago, Illinois

BEST WISHES TO OUR FRIENDS AND PATRONS ON THIS HOLY EASTER DAY

COURTESY OF
LA MODA, INC.
YOUR FAMILY SHOE STORE FOR MEN, WOMEN AND CHILDREN
Phone: 235-3441
1321 North Milwaukee Ave. Chicago, Illinois

BEST WISHES TO OUR MANY FRIENDS ON THIS HOLY EASTER DAY

COURTESY OF
WESTMONT Building Products Co.

3700 West 63rd St., Chicago, Illinois

BEST WISHES TO THIS HOLY EASTER DAY

COURTESY OF THE
PAINT BUCKET STORE
Phone: 284-9870
Quality brand paints Pittsburg & Elliotts
Complete Line of Wall Coverings
8007 SO. ARCHER AVE., CHICAGO, ILL.

BEST WISHES TO OUR FRIENDS AND PATRONS ON THIS HOLY EASTER DAY

COURTESY OF THE
VILLA SWEDEN
Phone: 334-1883
5207 North Clark St. Chicago, Illinois

BEST WISHES TO OUR FRIENDS AND PATRONS ON THIS HOLY EASTER DAY

COURTESY OF
SEYMOUR'S SANDWICH SHOP
PHONE: WE 9-4508
732 South Sherman, Chicago, IL

Best Wishes To One And All on this Holy Easter Day

COURTESY OF
A FRIEND

BEST WISHES TO OUR MANY FRIENDS ON THIS HOLY EASTER DAY

COURTESY OF THE
EGAN FUNERAL HOME
PHONE: 582-2000
3700 West 63rd St., Chicago, Illinois

BEST WISHES TO OUR MANY FRIENDS ON THIS HOLY EASTER DAY

COURTESY OF
GARNER MACHINE CO.
Phone: 326-1160
2617 South Wabash Ave., Chicago, IL

BEST WISHES TO OUR MANY FRIENDS ON THIS HOLY EASTER DAY

COURTESY OF
COZZI IRON AND METAL CO.
PHONE: 927-1634
2600 South Paulina St., Chicago, Ill.

BEST WISHES TO MY MANY FRIENDS ON THIS HOLY EASTER DAY

COURTESY OF
RICHARD CANMAN INSURANCE
PHONE: 341-0988
175 West Jackson Blvd., Chicago, IL

BEST WISHES TO MY FRIENDS AND PATRONS ON THIS HOLY EASTER DAY

COURTESY OF
RAY'S TEXACO SERVICE
PHONE: 586-7332
6434 So. Archer Ave., Chicago, IL

BEST WISHES TO OUR MANY FRIENDS ON THIS HOLY EASTER DAY

COURTESY OF THE
LOYAL CASKET CO.
Phone: 722-4065
134 So. California Ave. Also
3280 No. California Ave., Chicago, IL

Nauji leidiniai

● LAIVAS, 1978 m. vasario mėn. Nr. 2. Religinio ir tautinio gyvenimo mėnesinis žurnalas. Leidžia Marijonų vienuolija. Redaguoja kun. J. Vaškas, MIC. Redakcijos ir administracijos adresas: 4545 W. 63rd St., Chicago, IL 60629. Žurnalo prenumerata JAV ir Kanadoje — 4 dol., kitur — 5 dol.

Apie gavėnią, kaip kopimą į Kalvarijos mirtį ir Priskelimą, rašo J. Vaškas, o apie šokiadienių dorybes Stasys Žilys. Prisenamas neseniai miręs kun. J. Mačiulionis, duodama religinio gyvenimo kronikos ir kt.

● Akiračiai, 1978 m. vasario mėn., Nr. 2. Atviro žodžio mėnraštis. Leidžia Viewpoint Press, Inc., 6821 S. Maplewood Ave., Chicago, IL 60629. Redaguoja Redakcinė kolegija. Metinė prenumerata — 8 dol.

Šiame numeryje: Kazys Almenas, Algimantas Gureckas ir Vytautas Kavolis svarsto ekstremizmo priežastis, tikslus, priemones ir visuomenės reakciją prieš kraštutinių išpuolius; pokalbis su rašytoju Iechoku Meru; disidentinis žvilgsnis į lietuvių — lenkų santykius ir jų ateities perspektyvas; žvilgsnis į Lietuvą užkliūva už alkoholio problemas.

● EGLUTĖ, 1978 m. vasario mėn. Laikraštėlis vaikams išsivijoje. Leidžia Nekaltai Pradėtios Marijos seserys. Vyr. redaktorė — ses. O. Mikailaitė. Administruoja Danguolė Sadūnaitė. Prenumerata metams — 7 dol. Redakcijos ir administracijos adresas: Eglutė — Immaculate Conception Convent, Putnam, Conn. 06260.

Spausdinama Antano Vaičiū-

laičio apyskaitė "Senelis" ir daug pačių vaikų rašinių bei eilėraščių Vasario 16-tos temomis. Duodama apščiail kalbos pratimų, galvosūkių, darbėlių, dainėlių, gamtos ir aplinkos pažinimo. Laikraštėlis gražiai iliustruojamas mūsų dailininkų piešiniais: Z. Sodeikienės, A. Sruginienės, L. Pakštienės, R. Vaidilaitės ir R. Lapšienės.

● VYTIS, 1978 m. vasario mėn. Nr. 2. Lietuvos Vyčių mėnesinis žurnalas. Redaguoja Loreta Stukas, 1467 Fonce Drive, Mountainside, N. J. 07092. Administracijos adresas: Vytis, 2524 W. 45th St., Chicago, IL 60632. Metinė prenumerata — 8 dol.

Rašoma apie arkivysk. A. Salatką, apie "Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kroniką", apie kovą už žmogaus teises. Daug vyčių veiklos kronikos. Žurnalas gausiai iliustruotas.

Atsiminimai iš bolševikų okupacijos Lietuvoje

Chicagoje gyvena lietuvių, kuriuos motina bolševikai, įtardami turėjus ryšius su partizanais, uždarė troboje ir kartu su namu gyvą sudegino. Tokių beveik pilniškai kruvinių liūdnu įvykių buvo daug Lietuvoje. Reikia juos suregistruoti, kad pasiliktu istorijai, kad jaunosios kartos žinotų, kas yra bolševizmas praktikoje, ir kad viešosios nuomonės spaudimas sulaukytu okupantus nuo panašių veiksmų.

Atidavęs spaudai knygą apie Sibiro lietuvius, kun. Juozas Prunskis ruošia atsiminimų knygą apie bolševikų okupaciją Lietu-

voje. Komunistų kalinti, "tardy-muose kankinti lietuviai prašomi jam siųsti surašytus atsiminimus. Taip pat rašyti apie nužudytuosius. Iš biografinių duomenų tepažymėti gimimo datą ir vietą, išelta mokslą, paskutinę tarnybą, o detaliau surašyti tarydymu, kalinimu, nužudymu smulkmenas. Leidinys bus dokumentinis, rašyti su tikromis pavardėmis ir pasirašyti. Anonimiški rašiniai nebus naudojami. Rašyti vieną lapo pusę, geriausia mašinėle, pridėti ir nuotraukas. Siųsti adresu: Rev. J. Prunskis, 2606 W. 63rd St., Chicago, Ill. Knygą išleisti imasi Jūrų šiaulių kuopa "Klaipėda" Ciceroje.

● A. Klajūnas, REKVUIM. Filosofiniai — poeziniai atsiminimai. Išleista rankraščio teisėmis 100 egz. Leidinys 120 psl., kaina nepažymėta. Kūp atrodo, knygelė turėtų vadintis "Requiem". Tačiau viršelyje užrašyta "Rekvium", o tituliname puslapyje "Rekvium". Maždaug to

paties lygio ir autoriaus pretenzijos į poetinę kūrybą. Tačiau suinteresuotji gali rašyti: "Sietynas", P. O. Box 1046, Hamilton Ont., Canada.

Ką tik išėjo iš spaudos

Anatolijaus Kairio dramų rinkinys vienoje knygoje

TRYS DRAMOS

1. RŪTELĖ, 4 v. drama
2. SAULĖS RŪMAI, 4 v. drama
3. ŽMOGUS IR TILTAL, 3 v. drama

Rinkinys dedikuotas nepriklausomybės 60 m. sukakčiai paminėti.

Kaina su persiuntimu \$6.55.

Užsakyti:

DRAUGAS
4545 W. 63rd Street
Chicago, Ill. 60629

ATOSTOGAUJAT CHICAGOJE?

Amerikos lietuviai labai mėgsta lankyti gimines. Chicagoje beveik kiekvienas turi giminių.

Būdami Chicagoje, aplankykite jūsų gerą draugą — dienraštį DRAUGĄ, kur galima pasirinkti knygų iš didžiausio Amerikos rinkinio. Beveik visi leidėjai platina knygas per DRAUGĄ. Atvykite asmeniškai pasirinkti tą knygą, kurią seniai norėjote įsigyti. Matysite, pasiimsite į rankas, peržiūrėsite ir įsitikinsite, ar norite pirkti.

Be to, galėsite pasirinkti kokį dalykėlį iš čia esančių rankdarbių ar keramikos. Pasirinkimas tikrai didelis.

Atvykę į Chicago, neužmirškite aplankyti DRAUGO.

Adresas: DRAUGAS, 4545 W. 63rd Street, Chicago, Ill. 60629, Telefonas LU 8-9600.

AUTOMOBILIŲ TAISYMAS

Padangos. Priekinių ratų reguliavimas ir balansavimas. Stabdžiai. Dvalintuvai. Įmetamieji vamzdžiai ir kiti pataisymai. FIRESTONE TIRES. Wheel alignment and balancing. Brakes. Shock absorbers. Mufflers and pipes. Tune-Ups. Lubrication. Change of oil and Filters.

COUNTRY AUTO AND TIRE SERVICE

2423 West 59th Street — Tel. GR 6-7777

Veikia nuo 7:00 val. ryto iki 8:00 val. vakaro. Šeštadieniais nuo 7:00 val. ryto iki 4 val. popiet. Šventadieniais uždaryta. — Sav. MIKAS ČESAS.

AR TURITE ĮSIGIJĘ ŠIAS PLOKŠTELES?

DAIŪŲ IR ARIJŲ RECITALIS

— Jonas Vaznelis. Prie piano Aleksandras Kučūnas. — Tamsioj naktelėj, Dzūkų kraštas, Žaliojoj lankelėj ir kitos dainos. Kaina \$6.00

TIK TAU VIENAI

Igrojo L.S.T. Korp Neo-Lithuania orkestras su Algiiu Modestu, Vytautu Paškum ir Zigmu Mikuziu, Jr. — Dvi gitaros, Tau dėkoju, Negerk, Zali laukai, Sapnas ir kitos dainos. Kaina \$6.00

DAINOS IR ARIJOS

— Laima Stepaitytė. Dainų ir arijų plokštelė. Apynėlis, Rytmečio burtai, Meilės eleksysras ir kitos. Akompanuoja Aloyzas Jurgutis. Kaina \$7.00

AKVARELĖ

Lietuviškos Lengvos muzikos rinkinys: Žalioji banga, Dar nežinia, Tu man brangiausia, Oi, oi, oi!, Polka, Mažasis šekas, Daina apie Kauną, Jūreivių valsas ir kitos. Kaina \$6.00

VILJJA

Moteryų kvartetas, direktorius L. Stukas, akompanuoja A. Maleski. Dainos — Kur gimta padangė, Apynėlis, Oi motinėle, Rid rito, Už mėlynų marių, Piršliai, Kareivėliai ir kitos. Kaina \$6.00

SUTEMŲ GARSAI

— Vanda Stankienė. Orkestras ir trio — Bobby Christian, Svajonė, Joninių vabalėlis. Apkabink mane, Tik nežinau, Kas iš to ir kitos. Kaina \$5.00

AR PAMENI...

— Vanda Stankienė, Orkestras Bobby Christian, muz. Vytautas Jančys. Neužmirštuolės. Ilgesys, Ar pameni, Sudiev, Sidabrinės naktys ir kitos pramoginės dainos. Kaina \$5.00

KUR LYGOS LAUKAI

— Šioje plokštelėje rasite: Tu, žeme gimta, Ko nerimati tu, širdie, Kainų sąkmė, Nebark manęs, Daina be galo ir įvairios kitos. Išleido "DAINA", Chicago. Kaina \$6.00

IS RYTŲ SAULĖLĖS

— Alice Stephens direktorė ir jos dainininkės. Piemenėliams, Į Betliejų bėkit, Sveika Marija, Dul-dul dūdelė, Pas močiutę augau ir kitos religinės, klasinės ir liaudies dainos bei giesmės. Kaina \$5.00

SONATA IR KITOS MODERNIOS LIETUVIŲ DAINOS

— Alice Stephens direktorė ir jos dainininkės. Sonata — Bruno Markaičio. Kitos — Vakaro ilgesys, Batsiuvelis, Vėjų šventė, Kodėl, dainelė? Kaina \$5.00

AUKURAS

— Alfonsas Mikulskis — dirigentas. Kanklių orkestro vadovė — Ona Mikulskienė. Atlieka Vysk. Valandžiaus lituanistinės mokyklos ansamblis. Kaina \$5.00

VASAROS SOKIS

— Lietuviškos lengvos muzikos rinkinys. Vasaros šokiai, Baravykas, Lietuviškoji pirtis, Kol mamos nėra namuos, Meilė pražydo, Sekmadienis ir kitos. Kaina \$7.00

ŽALIAS VEJAS

— Lietuviškos lengvos muzikos rinkinys. Putiniai, Saulėleidis tėviškėje, Juodkrantė, Žavingoji raganėlė, Žaliam sode, Jeigu meile tiki ir kitos. Kaina \$7.00

Užsakymus siųsti: DRAUGAS, 4545 W. 63 St., Chicago, Ill. 60629

Užsakant pridėti 50 centų už kiekvieną plokštelę persiuntimui. Illinois gyventojai taipgi moka 5% mokesčių. Užsakymams į Kanadą reikia pridėti po \$1.75 pašto išlaidoms.

Linksmų Šv. Velykų Švenčių

Linkime visiems mūsų klientams ir draugams

BRIGHTON BAKERY

2427 W. 46th Pl., Chicago, Ill. 60632

PHONE — VI 7-1250

Ant. ir Nijolė Mackevičiai, sav.

BEST WISHES TO OUR FRIENDS AND ASSOCIATES FOR A HAPPY EASTER

Courtesy of the

MODELL FUNERAL HOME
5725 South Pulaski Road, Chicago, Illinois
Tel. POrtsmouth 7-4730

SINCERE BLESSINGS TO OUR FRIENDS AND ASSOCIATES ON THIS HOLY EASTER DAY

Courtesy of the

MURPHY MOTOR EXPRESS
2920 So. 19th Avenue, Broadview, Ill.
MURRAY 1-1150

BEST WISHES TO OUR MANY FRIENDS ON THIS HOLY EASTER DAY

Courtesy of the

MARQUETTE NATIONAL BANK

Phone - 476-5100

6316 South Western Ave., Chicago, Ill.

SINCERE BLESSINGS TO ONE AND ALL ON THIS HOLY EASTER DAY

Courtesy of

A FRIEND

BEST WISHES TO OUR FRIENDS AND PATRONS ON THIS HOLY EASTER DAY

Courtesy of the

Pulaski Savings and Loan Association

3156 South Morgan Street, Chicago, Illinois - Phone: 927-3500

BEST WISHES TO OUR MANY FRIENDS AND ASSOCIATES ON THIS HOLY EASTER DAY

Courtesy of the

ALTRU NURSES REGISTRY

Professional and Non-Professional Nurses

161 Green Bay Road, Wilmette, Illinois Phone 256-4005

BEST WISHES TO OUR FRIENDS AND PATRONS ON THIS HOLY EASTER DAY

COURTESY OF YOUR LOCAL

BONANZA SIRLOIN PIT

PHONE: 424-5884

8150 South Cicero Ave. Burbank, Illinois

SINCERE BLESSINGS TO OUR FRIENDS AND PATRONS ON THIS HOLY EASTER DAY

COURTESY OF THE

RAVENSWOOD OFFICE SUPPLY

1926 W. IRVING PARK RD., CHICAGO, ILLINOIS
PHONE: 649-2122

SINCERE BLESSINGS TO OUR FRIENDS AND ASSOCIATES ON THIS HOLY EASTER DAY

Courtesy of the

LAWNDALE AUTO BODY SHOP

3101 SOUTH RIDGELAND AVE., BERWYN, ILL. PHONE: 788-1133

SINCERE BLESSINGS TO OUR FRIENDS AND ASSOCIATES ON THIS HOLY EASTER DAY

COURTESY OF

Action Automatic Transmissions

COMPLETE TRANSMISSION SERVICE

4300 WEST 63RD STREET, CHICAGO, ILL. PHONE - 735-4536

BEST WISHES TO OUR FRIENDS AND PATRONS ON THIS HOLY EASTER DAY

COURTESY OF

PETER AND MARY ZELKOVICH

SELF SERVICE LIQUORS

Grand Avenue, Lake Villa, Illinois - Phone: 356-9825

BEST WISHES TO ONE AND ALL ON THIS HOLY EASTER DAY

- FROM -

ST. MARY STAR OF THE SEA

6435 So. Kilbourn, Chicago, Ill., Phone: 767-1246

SINCERE BLESSINGS TO ONE AND ALL ON THIS HOLY EASTER DAY

- Courtesy of -

A FRIEND

BEST WISHES TO OUR FRIENDS AND ASSOCIATES ON THIS HOLY EASTER DAY

Courtesy of

PHOENIX CLOSURES, INC.

2444 WEST 16TH ST., CHICAGO, ILLINOIS, PHONE: 226-1700

BEST WISHES TO OUR FRIENDS AND ASSOCIATES ON THIS HOLY EASTER DAY

COURTESY OF THE

GESTETNER CORPORATION

DUPLICATING MACHINES AND SUPPLIES

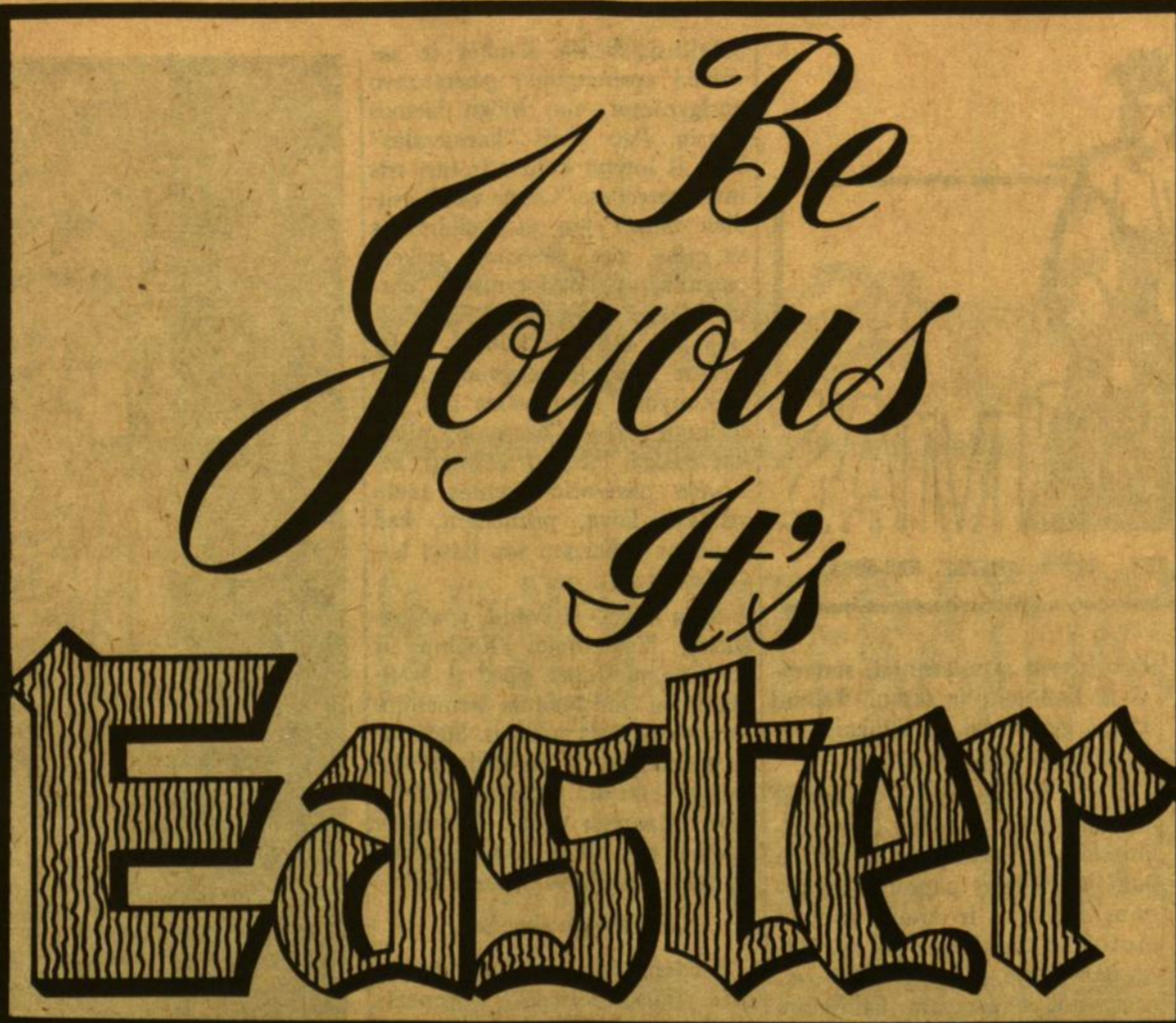
531 NORTH STATE ST., CHICAGO, ILL., PHONE - 467-6411

BEST WISHES TO ONE AND ALL ON THIS HOLY EASTER DAY

Courtesy of

RICHARD J. ELROD

SHERIFF OF COOK COUNTY

Best Wishes To One & All On This Holy Easter Day

In Loving Memory of

Julius Perpoli

BEST WISHES TO OUR FRIENDS AND PATRONS ON THIS HOLY EASTER DAY

Courtesy of

CRAWFORD SAUSAGE COMPANY, INC.

2310 So. Pulaski Rd. Chicago, Illinois Tel. 277-3095

BEST WISHES TO ONE AND ALL ON THIS HOLY EASTER DAY

From

ST. FIDELIS CHURCH

Phone - 486-8700

Mass 7:30AM-8:45AM English Sat. 6:00PM English Sun. 8:00AM Polish 9AM English, 10AM Polish 11:15AM English, 12:30PM Spanish

1406 N. Washtenaw Chicago, Illinois

Tel. 486-8700

SINCERE BLESSINGS TO ONE AND ALL ON THIS HOLY EASTER DAY

Courtesy of

K.M.S.

BEST WISHES TO OUR MANY FRIENDS ON THIS HOLY EASTER DAY

Courtesy of the

J.A. MAR JEWELERS

4915 Oakton Street SKOKIE, ILLINOIS

Phone - 679-0010

BEST WISHES TO OUR MANY FRIENDS ON THIS HOLY EASTER DAY

Courtesy of

McWILLIAMS ELECTRIC CO.

PHONE: 355-0407

1042 East Chicago Ave., Naperville, Ill.

BEST WISHES TO OUR MANY FRIENDS ON THIS HOLY EASTER DAY

Courtesy of

ARCHER LUNA CYCLERY

Phone - 585-2176

5866 S. Archer Ave., Chicago, IL

BEST WISHES TO ONE AND ALL ON THIS HOLY EASTER DAY

Courtesy of the

ROACH FUNERAL HOME

PHONE: 366-5054

Forest Park, Illinois

BEST WISHES TO ONE AND ALL ON THIS HOLY EASTER DAY

- From -

ST. MICHAEL ARCHANGEL CHURCH

Phone LA 3-1248

4821 So. Damen, Chicago, IL

BEST WISHES TO ONE AND ALL ON THIS HOLY EASTER DAY

Courtesy of

JEL-SERT COMPANY

PHONE: 921-8477

P.O. Box Nr.261, West Chicago, IL

BEST WISHES TO OUR MANY FRIENDS ON THIS HOLY EASTER DAY

Courtesy of

SLUDGE REMOVAL and SEWER SERVICE

Phone: 889-5175

5316 West Diversy, Chicago, Ill.

BEST WISHES TO OUR MANY FRIENDS AND PATRONS ON THIS HOLY EASTER DAY

From the

SOUTHWEST FEDERAL SAVINGS AND LOAN ASSN.

PHONE 436-4600

3525 W. 63rd St., Chicago, Illinois

BEST WISHES TO OUR FRIENDS AND PATRONS ON THIS HOLY EASTER DAY

Courtesy of

Bartecki's Pharmacy

Accurate Prescription Service

4259 W. 63rd St., Chicago, Ill. Tel. - REliance 5-5868

BEST WISHES TO OUR MANY FRIENDS ON THIS HOLY EASTER DAY

Courtesy of the

AVENUE PICTURE FRAME SHOP

PHONE - 525-7911

2301 W. Belmont Ave., Chicago, IL

BEST WISHES TO OUR FRIENDS AND PATRONS ON THIS HOLY EASTER DAY

Courtesy of

KIRK'S HALF SIZE SHOP

PHONE: 233-4273

2145 West 95th St., Chicago, Ill.

BEST WISHES TO OUR FRIENDS AND PATRONS FOR A JOYOUS EASTER

From the

SHANGHAI RESTAURANT

3552 W. 26th St., Chicago, IL

Tel. - CR7-0827

BEST WISHES TO OUR MANY FRIENDS ON THIS HOLY EASTER DAY

From the

REEDER HEATING AND AIR CONDITIONING

Sheet Metal Work

4621 W. 63rd St. - Tel. 767-7100

SINCERE BLESSINGS TO ONE AND ALL ON THIS HOLY EASTER DAY

Courtesy of

MALEC & SONS FUNERAL HOMES

6000 N. Milwaukee Av., Tel. 774-4100

834 N. Ashland Av., Tel. 421-5800 CHICAGO, ILLINOIS

Best Wishes To Our Many Friends On This Holy Easter Day

Courtesy of

LEE TELEVISION SERVICE

(Electronics)

6359 S. Central Ave., Chicago, Ill. Phone - 585-5145

BEST WISHES TO ONE AND ALL ON THIS HOLY EASTER DAY

- From -

ST. TARCISUS CHURCH

Phone - RO 3-8228

6020 W. Ardmore, Chicago, Ill.

BEST WISHES TO OUR FRIENDS AND PATRONS ON THIS HOLY EASTER DAY

Courtesy of

TOSCANA BAKERY

PHONE: 348-5576

2130 North Sheffield Ave. Chicago, Ill.

Best Wishes To Our Many Friends On This Holy Easter Day

Courtesy of the

LEITZA DIE & TOOL CO., Inc.

Phone - 271-1408

5462 N. Damen Ave. Chicago, Illinois

BEST WISHES TO ONE AND ALL ON THIS HOLY EASTER DAY

Courtesy of

EMCO INDUSTRIES

Phone: AU 7-4444

4956 W. Division St. Chicago, Illinois

BEST WISHES TO ONE AND ALL ON THIS HOLY EASTER DAY

Courtesy of

A FRIEND

SINCERE BLESSINGS TO ONE AND ALL ON THIS HOLY EASTER DAY

from

ST. THECLA CHURCH

Rev. Fr. Matt Bednarz

Phone: 792-3077

6725 West Devon Ave. Chicago, Illinois

BEST WISHES TO OUR MANY FRIENDS ON THIS HOLY EASTER DAY

Courtesy of the

GLOBE

TOP PRICES PAID FOR JUNK CARS

Phone: 296-5568

280 Old Higgins Road, Des Plaines, IL

BEST WISHES TO OUR MANY FRIENDS ON THIS HOLY EASTER DAY

Courtesy of the

RIDGELAND NURSING HOME

Phone: 597-9300

12550 Ridgeland Ave. Palos Heights, Illinois

BEST WISHES TO OUR FRIENDS AND PATRONS ON THIS HOLY EASTER DAY

Courtesy of the

VALIANT RESTAURANT

Phone: 422-0345

7844 South Cicero Ave. Chicago, Illinois

BEST WISHES TO OUR MANY FRIENDS ON THIS HOLY EASTER DAY

Courtesy of

WINDOW CLEANERS & JANITOR SERVICE

PHONE: 283-2222

4151 West Lawrence Ave., Chicago, IL

BEST WISHES TO OUR FRIENDS AND PATRONS ON THIS HOLY EASTER DAY

Courtesy of

MIKITA'S SAUSAGE SHOP

PHONE: 283-4794

4410 Milwaukee Ave., Chicago, IL

BEST WISHES TO OUR MANY FRIENDS ON THIS HOLY EASTER DAY

Courtesy of

CLASSIC ELECTRIC SUPPLY, INC.

PHONE: 366-1014

7700 West Madison St., Forest Park, Ill.

BEST WISHES TO OUR FRIENDS AND PATRONS ON THIS HOLY EASTER DAY

COURTESY OF

B-F LIQUORS

Phone: 472-6365

950 West Armitage Ave. Chicago, Illinois

BEST WISHES TO OUR MANY FRIENDS AND PATRONS ON THIS HOLY EASTER DAY

COURTESY OF

HOFFMAN TRUE VALUE HARDWARE

Phone: 478-7047

3414 West 63rd St., Chicago, IL

BEST WISHES ON THIS HOLY EASTER DAY

COURTESY OF

JACKSON STORAGE & VAN AGENT

ALLIED VAN LINES

Phone: 352-4100

108 East Burlington, LaGrange, IL

HAPPY EASTER
MAY THIS BLESSED DAY BE ONE OF JOY FOR YOU AND YOUR LOVED ONES

Courtesy of

DUWALL INC., DRYWALL

PHONE: 423-3323

9250 So. Lawndale Ave. Evergreen Park, Ill.

BEST WISHES TO OUR FRIENDS AND PATRONS ON THIS HOLY EASTER DAY

Courtesy of the

GOLDEN AGE RESTAURANT

Phone: 422-3333

4545 West 95th St. Oaklawn, Ill.

SINCERE BLESSINGS TO OUR FRIENDS AND PATRONS ON THIS HOLY EASTER DAY

Courtesy of

MILLER'S RESTAURANT

Phone: 743-3333

7011 North Western Ave. Chicago, Illinois

BEST WISHES TO OUR FRIENDS AND PATRONS ON THIS HOLY EASTER DAY

COURTESY OF

GEORGIS RESTAURANT AND LOUNGE

BANQUETS - CATERERS - TWO BANQUET ROOMS - PARTIES TO 350

FOR RESERVATION PHONE: 767-7696

6339 South Central Ave. Chicago, Illinois

BEST WISHES TO OUR FRIENDS AND PATRONS ON THIS HOLY EASTER DAY

Courtesy of the

FLAMING TORCH RESTAURANT

Phone: 253-3300

253 East Rand Road Mt. Prospect, Ill.

SINCERE BLESSINGS TO OUR FRIENDS AND PATRONS ON THIS HOLY EASTER DAY

COURTESY OF THE

SKYVIEW RESTAURANT

COMPLETE MENU OF FINE FOODS - OPEN 24 HOURS

FAMILY DINING - AMPLE PARKING

Phone 767-1896

4801-03 West 63rd St. (Corner Cicero Ave.), Chicago, Illinois

BEST WISHES TO MY MANY FRIENDS ON THIS HOLY EASTER DAY

Courtesy of

DR. FAUSTO CIULINI

REDAGUOJA ST. SEMENIENĖ, 6507 TROY ST., CHICAGO, ILL., 60629. TELEF. 925-5068

VELYKINIAI SIMBOLIAI

STEFANIJA STASIENĖ

Su atbandančia gamta ir pirmomis pavasario gėlėmis mes sutinkame Velykų šventes. Tačiau jos neturėtų mums glesnės prasmės, jei kartu neišgyventume prisikėlimo džiaugsmo bei prisikėlimo vilties.

Kaip augalas pavasarį stiepiasi į saulę, taip ir žmogus šiuo metu savo dvasia kylią viršų, siekia gėrio, grožio ir tiesos. Mums Velykų šventės sudaro krikščioniškojo gyvenimo ir krikščioniškos meilės pavasarinį festivalį. Kai tuo tarpu prieš krikščionybę tai buvo tik gamtos atgimimo bei prisikėlimo iš žemės miego šventė. Tad šio laikotarpio žmogus šios šventės dėmesį ir buvo nukreipęs į gamtą bei pavasario gamtos dievą. Pagal germanų mitologiją, pavasario dievas Eostre šiuo sezonu atidarydavo Valhalos vartus saulės dievui Baldurui, kuris saulės šviesą ir šilumą siųsdavo į žemę.

Krikščioniškame pasaulyje šis gamtos atbudimas sutampa su Kristaus prisikėlimu. Todėl su šia švente susiję papročiai bei šventės simboliai reiškia daugiau dvasinio džiaugsmo, vilties, krikščioniškos meilės, tobulumo bei žmogaus sielos amžinumo.

Daugelis gražių papročių bei simbolių šiandien puošia Kristaus prisikėlimo šventę. Štai kad ir gražiausia gamtos puošmena — gėlės, kurias M. Pečkauskaitė vadina pirmuoju pavasario žemės džiaugsmingu šypseniu. Ir kas gali maloniau ir skaisčiau nusišypsoti, kaip pavasario saulės pasėtos miškuose žibutės ar iš sniego bekylantys varpeliai. Šiame krašte ryškiausias velykinis simbolis Bermudos lelija, kurios baltumas ir grožis, kilęs iš žemės, simbolizuoja Kristaus prisikėlimą. Todėl ir legendoj sakoma, jog Kristus, prisikėlęs anksčiau rytą, išėjo į sodą pasivaikščioti ir kur jis tik žengė, jo pėdose kilo iš žemės baltos lelijos. Tačiau daugelį velykinių papročių ir simbolių jau randame prieš Kristaus laikus. Lelijos taip pat turi savo šaknis senoje graikų mitologijoje. Čia graikų mitas pasakoja, jog Demeteriaus dukte Perseponė pusę metų būdavo ištremta į požemius, o kas pavasarį grįždavo su gėlėmis į žemės paviršių. Taigi gėlių simbolika visada ta pati, reiškianti naują gyvenimą ir naują viltį. Kitas klasiškas Velykų simbolis — kiškutis, kuris taip pat simbolizuoja naują gyvybę. Velykos paprastai švenčiamos pirmą sekmadienį po pavasarinio mėnulio pilnaties. Su mėnulio atmainom kiškutis rišamas todėl, kad jis gimsta atvirom akim, kai tuo tarpu kiti gyvuliai gimsta akli. Kiškutis, kaip velykinis simbolis, Vakarų Europoje užtikamas tik 17-me šimtmetėje. Ypač vaiku jis labai mėgiamas ir jungiamas su įvairiais velykiniais papročiais.

Atrodo, kad bendras Velykų simbolis, kuris visų tautų papročiuose ir šiandien gyvas, tai kiaušinis, arba, tikriau sakant, margutis.

Kiaušinio forma yra seniausias žmogui žinomas simbolis, tai stebuklas naujo gyvenimo. Egiptiečiai, persai, finikiečiai, indai ir daugelis ano meto tautų manė, jog pasaulis išsivystė iš didelio kiaušinio. Net suomių epe Kalevaloj sakoma, jog pasaulis sukurtas iš sprogusio kiaušinio. Kai kurios Azijos tautos tikėjo, jog ir žmogus kilęs iš kiaušinio. Tad nenuostabu, kad daugelis tautų įvairiausių spalvų ornamentika kiaušinius įpynę į savo tautos papročius. Krikščionybės laikais kiaušinio simbolinė reikšmė tapo suliedinta su Kristumi, kaip prisikėlimas naujam gyvenimui. Kada kiaušinius pradėta dažyti, tikros datos nežinome, tik aišku, kad jie jau buvo dažomi ir prieš Kristaus gimimą. Manoma, kad tas paprotys atėjęs net iš Afrikos. Europoje kiaušinius pirmieji pradėjo dažyti Makedonijos krikščionys. Vėliau šį paprotį pasisavino anglai, vokiečiai ir kitos tautos. Labai išsibūtinęs kiaušinių dažymas su savita, labai precizine ornamentika reiškiasi slavų tautose: ukrainiečiuose, čekuose, lenkuose ir rusuose.

Mes taip pat turime seną ir labai savitą margučių dažymo tradiciją. Pirmą kartą margučius mūsų literatūroje mini M. Mažvydas 1549 m. Dažus naudodavome natūralius, o ornamentuodavo vašku ir skutinėdavo peiliuku. Raštai labai originalūs, dažniausiai geometriniai, sudaryti iš lankstelių ir taškų. Vėlesni raštai gyvuliniai, arkliai, vabalukai, plauštakės ir t. t.

Rytų krikščionys paprastai kiaušinius dovanodavo savo artimiesiems Velykų rytą. Mūsų tautoje būdavo paprotys kiaušinius dovanoti ir kitais atvejais. Aukodavo kiaušinius per šv. Jurgį bažnyčioje ar pakeleivui, pavargėliui, sergančiam kaimynui, darbininkams, pradėjus ar užbaigus darbą, piemenėliams ir t. t. Visa tai simbolizavo mūsų tautos gilų tikėjimą ir meilę artimui.

Šalia margučių labai populiarus velykinis simbolis tai Velykų avinėlis, kuris mūsų velykiniam stale sudarydavo centrinę figūrą. Apskritai avinėlis simbolizuoja patį Kristų. Ši simbolika yra kilusi iš žydų Velykų, kur avinėlis reiškė gyvą auką Dievui. Krikščionybė jį perėmė, kaip Kristaus pasiaukojimą ir mirtį už žmonių nuodėmes.

Žinoma, yra daug įvairių velykinių papročių bei simbolių, kurie vienoj tautoj daugiau, kitoj mažiau žinomi ir praktikuojami. Tačiau visi jie primena mums Kristaus ir žmonijos prisikėlimą naujam gyvenimui. Kristaus kančia, mirtis ir triumfalinis prisikėlimas ne vien tik istorinis įvykis, bet ir faktas, kuris nerišamas nei su laiku, nei su erdve, o visad gyvas ir aktualus. Kristaus prisikėlimo šventės prasmė niekam nepaslapstis, tik ją reikėtų stengtis įgyvendinti mūsų kasdienybėje. Žmonijai būtų tikra palaima, jeigu Kristaus artimo meilės ir pasiaukojimo keliu kiekvienas sektume.

VOKIETIJOS FAŠINGUOS — KARNAVALUOS

VIDA SIDRYTĖ

Vokiečiai uoliai dirba ir smarkiai švenčia. Kai rudenio plynūgės ir apyniai prinoksta ir kai varšaros derlius jau surinktas, vokiečių liaudis atvangoja linksmams vyno ir alaus festivaliams. Nors ir išgeria stebėtinai daug, bet vis tiek nenumašina kito troškulio — noro išsidūkti. Toks tai žmogus! Štai lapkričio 11-tą, 11 valandą, prasideda didysis fašingas — karnavalas.

JAV-ėse nepastebimai artėja gavėnia. Nė nepasijunti — jau Pelenu dieną laikas ko nors atsi-

sakyti ir niekuo nenusidėti. Vokiečiai gi, žinodami, kad prieš Velykas reiks nurimti ir prablaivėti, kelia fašingo puotą, kuri tęsiasi visą žiemą.

Sudiev, mėsa!

Šita džiaugsmo ir juokų demonstracija nėra modernių vokiečių išradimas, o atsekęs romėnų Saturnalių ir germanų Julfestą. Karnavala jie šventė po atviru dangumi su šokiais, triukšmingais maskaradais ir žaidimais, lyg tikėdami tuo greičiau

pašalinsią žiemą. Kaukės ir savotiški apsirėngimai pasitarnavo apsigynimui nuo blogų žiemos dvasių. Pats žodis "karnavalas" kilęs iš lotynų kalbos ir turi tris interpretacijas: "Carne vale" (sudiev mėsa) yra atsisveikinimas su mėsa, nes gavėnioje reikėjo pasninkauti. Bet lotyniškai "carne" (kaip ir vokiškai "Fleisch") taip pat reiškia "kūną". Taigi "carne vale" — tegyvuoja kūno linksmybės! Karnavalas irgi panašumų turi su "carrus navalis", kas reiškia laivyno vežimą. Senovėje pavasario šventės metu veždavo laivą, primenant, kad vandens keliai yra jau laisvi laivininkystei.

Šiais laikais ši šventė ypač paplitusi Vokietijoje. Koelno ir Mainzo miestuose ypač ji švenčiama su linksmomis komedijomis ir smagiais pokštais. Sudėtingose apeigose čia pajuokiami vietiniai veikėjai, valdžios, bažnyčios, ir partijų vadai. Bavarijoje yra net tam tikra "kvailių fašingo naktis" su "kvailių teismais".

Ore skraido skanėstai

Sekdama vokiečių geru pavyzdžiu, mūsų lietuviška gimnazija Huetenfelde paruošė taipgi savo fašingą (ir dar neblogą!). Bet vis vien kai kurie iš mūsų norėjome nuvažiuoti į Mainzą pamatyti, kaip profesionaliai šventė švenčiama. Vos įlipus į traukinį, jau ten maišėsi savotiški keleiviai: vienas su ilgais violetiniais plaukais, kitas su garbanotu žaliu pakaušiu; vienų veidai buvo apkljuoti margom žvaigždutėm, kiti prie drabužių prisirišę skambalukus. Štai, ir Mainzas! Geležinkelio stotis, paprastai niūri vieta, šį kartą kunkuliavo dažytais žmogėnais. Mums nebuvo laiko spoksoti, nes jau trenkė orkestras. Virš minios

Vytautas K. Jonynas. Prisikėlimantis Kristus (Bareljefas Worcesterio šv. Kazimiero bažnyčios frontinėje sienoje)

svyravo ir linkčiojo žiūrovams aukštos parodos figūros. Mus iš anksto perspėjo, kad daug skandė bus svaidoma iš fašingo vežimų, tai mes užlipome kuo aukščiau, iškilome virš minios. Paradininkai buvo dosnūs! Tuo laiku trūšai snigo, bet atrodė, kad su sniegėm krito tiek pat saldaičių ir žaisliukų. Mūsų kišenės greitai prisipildė spalvingais kamuoliukais, saldumynais, geltonų gėlyčių puokštėm ir plasti-

kiniais gyvuliukais. Iš oro susigaudyta grobį — saldainius, sūriukus, ir bulvių skiedreles patys rijom, o visa tai dar nuplovėm žiūrovų užfundytu vynu.

Tuo tarpu paradas nusirangė tolyn Manzo gatvėmis. Mes pasikeisdavome sveikinimais "Helau! Helau!" su visais parodos dalyviais, išskyrus arklus — ir Neandartalo žmones. Šitie tikrai kriukšėjo ir, neradę mūsų tarpe jokių dinosaurų, grasino žiūro-

vams savo vėzdais. Po trijų valandų fašingo eitynės baigėsi. Vėl sulipome į traukinį, kad grįtume į savo kasdienybę.

Po linksmybių — gavėnia

Tačiau, dar nel Artinasi vakaras, o naktis išskviečia tas keistas būtybes, kurios vengia dienos šviesos. Prieš keletą naktų, visokiausios fašingo baidyklės įšlinko į Vampyrų pokylį Heideberge. O Mannheim'e per "Rosenmontagball" irgi radau savotiškų asmenybių mišinį: elegantiškos salėje storapilviai romėnų imperatoriai šoko su pelytėm, ispanės gražuolės viliojo svetimų pasaulių keleivius, gorilos mėgino tango su arabiškom princesėm. Atstovaudama Amerikai, aš apsi- rengiau indėne ir netrukus suradau kitų "tautiečių", margais drabužiais ir perukais, dryžuotomis kojineis ir komiškomis skrybelaitėmis.

Antradienį, paskutinę fašingo dieną, gimnazijos pramogautojai dar nepasidavė. Berniukų pilies salėje kabojo tiek daug balionų ir spalvingų kaspinų, kad lėjęs jauteisi, lyg dulkelė dideliame kaleidoskope. Tarp pažįstamų maišėsi ir "naujų", nematytų asmenybių. Judriausia buvo viena "juoda mamulė", matyt, neseniai atvykusi iš Louisianos plantacijų. Vartydama didelės baltas akis, mojuodama rankomis, ji stengėsi prižiūrėti du "kūdikėlius", kurie tik murkšėjo su čulputukais burnoje ir meškiukais rankose.

Čiauo laiko nesustabdysi, net ir fantazijos pasaulyje! Balionai buvo susprogdinti, kaukės numestos, tikri veidai atidengti. O trečiadienį, kai buvo užberti peleanai ant kaktos, tai mintys vėl grįžo prie rimto gyvenimo, prie studijų ir darbų. Gavėnia!

GARSIOSIOS AMERIKIETES

JANE ADAMS

Ji įsteigė Chicago Hull House 1889 m. Tai buvo pirmas bendruomeninis aprūpinimas JAV-ėse, užtikrinęs maistą, darbo suradimą ir sveikatos apsaugą visiems vargšams ir naujiems emigrantams.

SUSAN B. ANTHONY

50 metų ji vadovavo moterų teisių sąjūdžiui kartu su savo

drauge Elizabeth Cady Stanton. Ji dirbo moterų balsavimo teisių labai kaip mokytoja, paskaitininkė ir laikraščio redaktorė.

ELIZABETH BLACKWELL

Ji buvo pirmoji moteris, baigusi medicinos mokslus JAV-ėse. Kai jai nebuvo leista praktikuoti miesto ligoninėse, jinaį įkūrė savo nuosavą ligoninę ir kovojo dėl moterų gydytojų pripažinimo.

PEARL BUCK

Josios geras Kinijos pažinimas, gyvenant tame krašte 40 metų, suteikė geros medžiagos josios nepaprastai populiarioms knygom, įskaitant ir "Gerąją žemę". 1938 m. ji tapo vienuintele amerikiete moterimi — rašytoja, gavusia Nobelio premiją.

TARDYŲS IR KALINTOS MOTERYS

Lietuvės, pergyvenusios bolševikų tardymus ar kalinimus, ar galinčios paliudyti kitus jų okupacijos įvykius, prašomos sura-

AMELIA EARHART

Jinai buvo pirmoji moteris, perskridusi solo Atlanto vandenyną ir pirmasis asmuo tiek tarp vyrų, tiek tarp moterų, skridusi skersai Ramųjį vandenyną (Pacific) nuo Havajų į Kaliforniją. Josios draša ir šiandien dar žavisi, o jos likimas dar ir dabar visai nežinomas (dingo be žinios skridime).

HELEN KELLER

Ji buvo akla, kurčia ir nebylė, o tačiau nugalėjo savo igimtus trūkumus, padedant jos mokytojai Anne Sullivan. Aukojo savo gyvenimą padėti akliems ir kur-tiems, kad jie būtų viskuo aprūpinti, išgytų mokslą, galėtų dirbti ir naudotis kitomis įvairiomis galimybėmis.

JULIETTE GORDON LOW

Ji įsteigė mergaičių skaučių sąjūdį JAV-ėse 1921 m. ir ji buvo pirmoji tos tautinės organizacijos vadovė. Tuntaj buvo sudaryti kiekvienoje valstijoje, kad užtikrintų skautišką mergaičių auklėjimą nuo 7 ligi 17 m. amžiaus.

CARRY NATION

Ji kovojo prieš svaiginamųjų gėrimų gamybą ir jų naudojimą. Kovojo su kirviu, maišu, pilnu akmenų, ar geležiniu basliu. Josios nekentė ir kartu bijojo, kai ji lėkdavo per Kansas smukles, daužydama butelius ir naikindama barus.

Dvi rankos, sujungtos malda, atlieka kilnesnį darbą ant žemės, kaip visas žmonių artilerijos griausmas.

Victor Hugo

Mokytoja Vida Sidrytė su Vasario 16-toios gimnazijos mokiniais